

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Методичні рекомендації
до виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни
"ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК
ПІДПРИЄМСТВА"**

**для студентів спеціальності 8.03060101
"Менеджмент організацій і адміністрування"
денної форми навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ, 2012

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту.
Протокол № 2 від 28.09.2011 р.

Укладачі: Коюда В. О.
Басова О. С.

M54 Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни "Інноваційний розвиток підприємства" для студентів спеціальності 8.03060101 "Менеджмент організацій і адміністрування" денної форми навчання / укл. Коюда В. О., Басова О. С. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 88 с. (Укр. мов.)

Запропоновано скорочений варіант переліку питань за темами дисципліни, які необхідно використовувати у процесі підготовки до практичних занять, засвоєння лекційного матеріалу та під час самостійної підготовки. Подано завдання та виробничі ситуації до розв'язання; наведено зміст індивідуального завдання та рекомендації до його виконання. Подано тести, які допоможуть закріпити теоретичні основи і сформувані вміння та навички самостійно обґрунтовувати управлінські рішення.

Рекомендовано для студентів економічних спеціальностей.

Вступ

Формування висококваліфікованого спеціаліста потребує самостійності у проведенні аналізу, досліджень, розв'язанні виробничих ситуацій та вміння обґрунтовувати вибір у реальних виробничо-організаційних умовах господарювання підприємства.

Закріплення теоретичних основ з навчальної дисципліни "Інноваційний розвиток підприємства" здійснюється через одну із ефективних форм підготовки – це самостійна робота студентів протягом викладання лекційного матеріалу та розв'язання практичних завдань. Ці три складові будуть сприяти: закріпленню теоретичних та практичних аспектів інноваційного менеджменту суб'єкта господарювання; опануванню комплексу навичок пізнання, аналізу, оцінюванню, вибору з обґрунтуванням відповідних варіантів; формуванню науково-дослідного та аналітичного світогляду та вмінню ефективного використання у практичній діяльності.

Мета самостійної роботи – формування самостійності у процесі вирішення поставлених проблем (чи питань), сприяння розвитку творчості та індивідуального підходу для вибору найбільш обґрунтованого варіанта.

Успішне виконання самостійної роботи потребує певного контролю і тому пропонується перелік питань для самоконтролю та тести з даного курсу.

Самостійна робота з навчальної дисципліни "Інноваційний розвиток підприємства" вміщує:

- 1) виконання відповідних завдань (розв'язання задач та ситуацій) з поясненням вирішення і письмовим оформленням та обґрунтуванням висновків прийнятого рішення на основі варіативного вибору;
- 2) аналіз інноваційної діяльності підприємства на основі звітності;
- 3) обґрунтування рекомендацій та пропозицій щодо управління ризиками проектів інноваційного розвитку на підприємстві.

1. Загальні положення

Сутність та необхідність самостійної роботи полягає в такому (рис. 1.1, та 1.2):

1. Отримання теоретичних положень навчальної дисципліни (лекція).

2. Закріплення теоретичних аспектів даної навчальної дисципліни щодо:

- формування вмінь і навичок щодо обґрунтування вибору та прийняття управлінського рішення на основі вибору альтернативи (практичні заняття);

- формування власного бачення на основі аналізу та дослідження основних проблем за потенційними джерелами інформаційної бази (семінарські заняття).

3. Формування самостійності у процесі підготовки до навчальної дисципліни (самостійна робота):

- вміння самостійно узагальнювати та систематизувати точки зору фахівців, досвіду і власних наукових досліджень та обґрунтувати результати у процесі розробки (формування) та прийняття управлінських рішень;

- вміння самостійно проводити відповідні розрахунки на основі власних чи існуючих підходів і визначення ефективності того (чи іншого) управлінського рішення або прийняття проекту.

4. Опанування існуючих методичних підходів (або власно розроблених) та проведення відповідних розрахунків (індивідуальна робота):

- у межах визначеного поля дослідження окремої проблеми проводиться пошук літературних та ін. джерел, їх систематизація, узагальнення і обґрунтування або пропозиції найбільш доцільних систем визначення або оцінювання. На цій основі проводиться аналіз звітності підприємств, виявляються основні тенденції та визначаються пріоритети його розвитку. Крім того, на основі теоретичних знань, розрахункових даних обґрунтовуються напрямки подальшого розвитку підприємства та рекомендації по удосконаленню його діяльності.

У результаті вирішення запропонованих завдань студенти набувають компетенцій, що наведені в табл. 1.1 та 1.2.

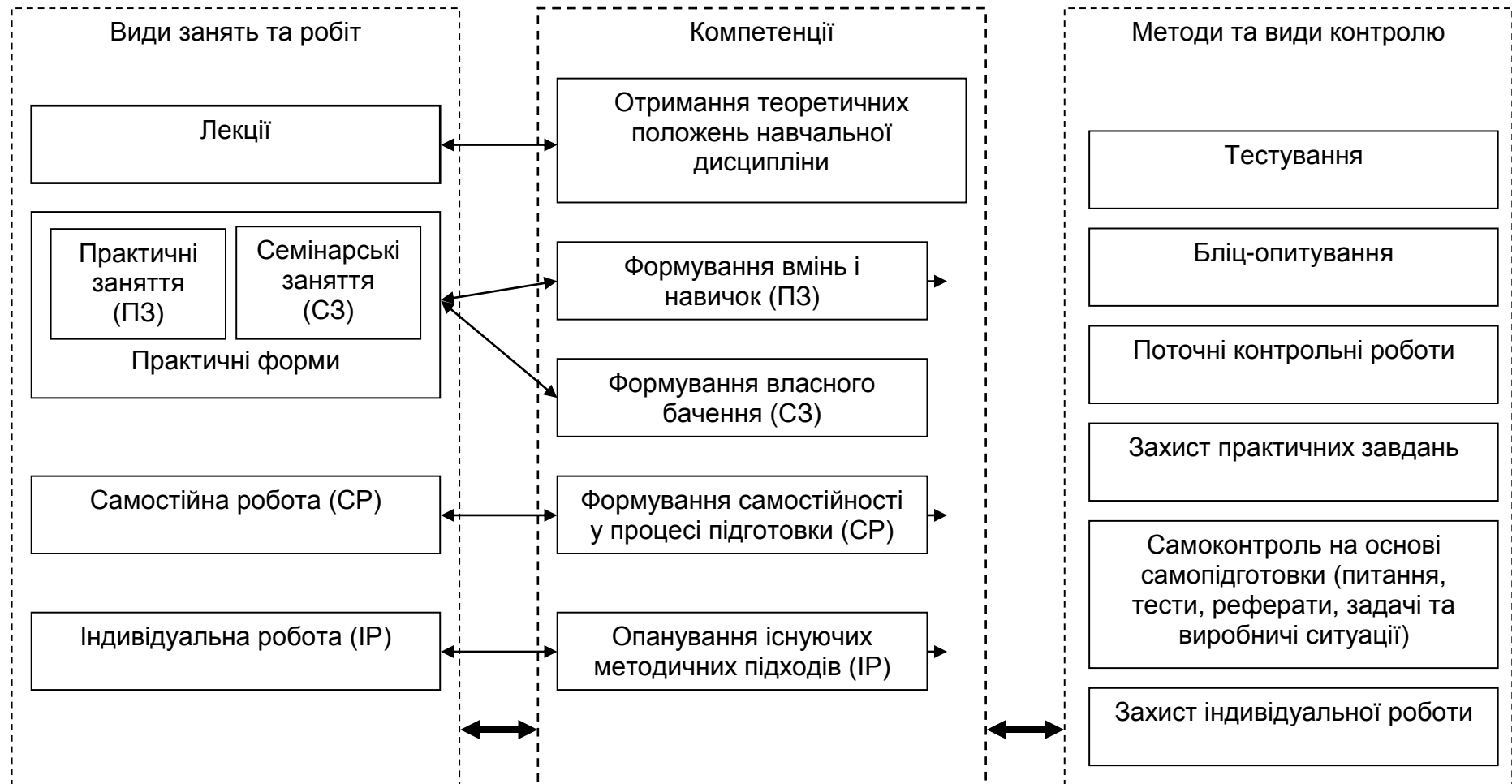

Рис. 1.1. Складові навчальної дисципліни

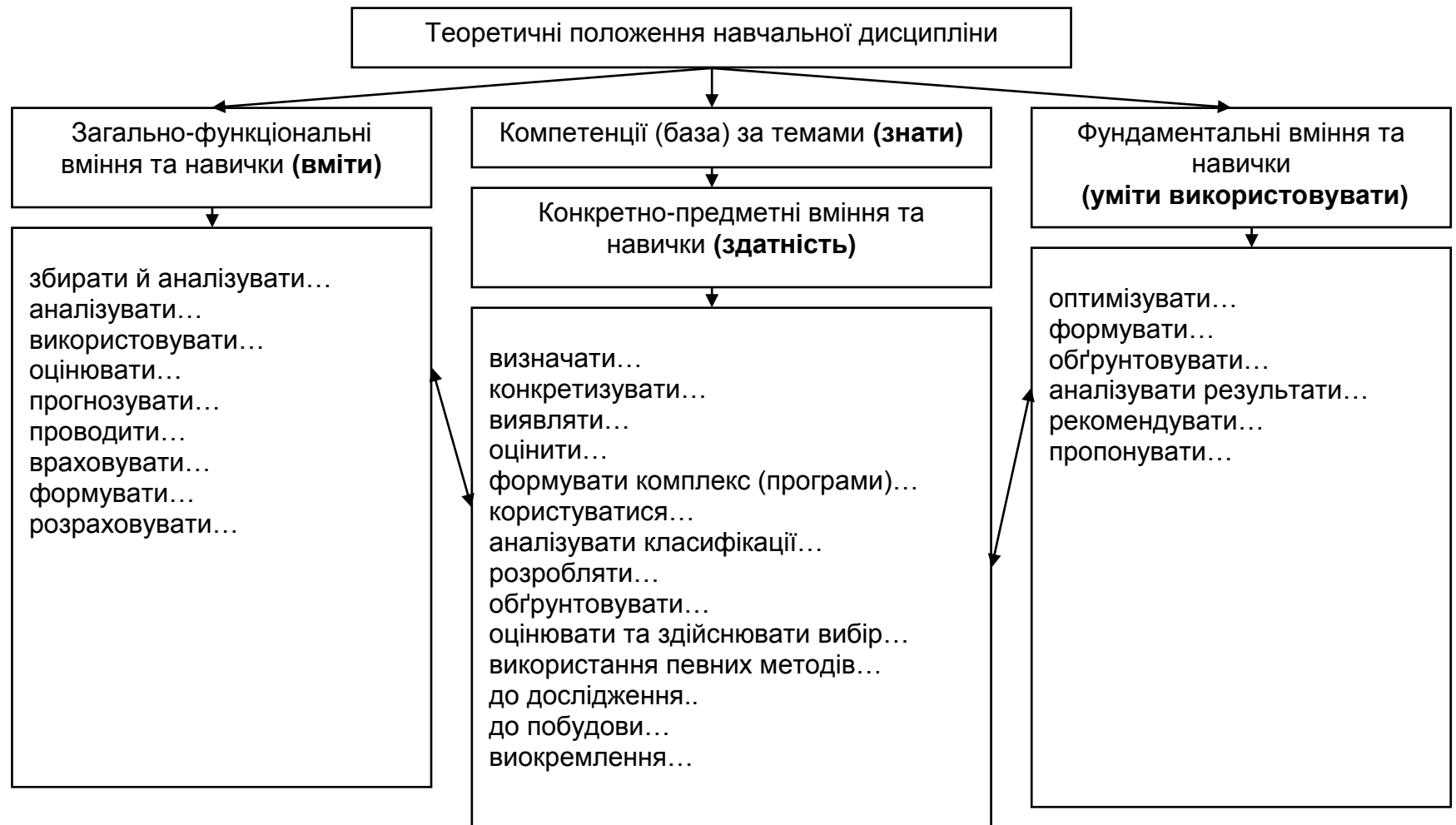

Рис. 1.2. **Здатність → Компетенції → Вміння та навички**

Компетенції (база) за темами (знати) з навчальної дисципліни "Інноваційний розвиток підприємства"

Теми навчальної дисципліни "Інноваційний розвиток підприємства"	Компетенції (знати)
1	2
1. Теоретичні основи управління інноваційним розвитком	<p>поняття інновацій; класифікація інновацій, інноваційних процесів, нововведень; інноваційний процес та інноваційна діяльність; цикл "дослідження – виробництво – дифузія – комерціалізація"; принципи організації інноваційних процесів; інноваційна діяльність (ІД) та її види; об'єкт та суб'єкт ІД; принципи та функції інноваційного менеджменту; вплив зовнішнього та внутрішнього середовища на ІД; прийняття рішень в управлінні інноваціями; розвиток теорій ІД; розвиток теорії інноватики; особливості менеджменту в наукових організаціях і малих інноваційних підприємствах</p>
2. Проблеми інноваційного розвитку України в умовах глобалізації	<p>науково-технологічна політика на рівнях країна – регіон – підприємство; інноваційна політика на рівнях країна – регіон – підприємство; законодавчо-нормативна база України щодо ІР на рівнях країна – регіон – підприємство; інноваційний шлях розвитку України; інноваційна модель розвитку країни та реалізація в Україні</p>

1	2
∞	<p>проблеми інноваційного розвитку країни – регіону – підприємства на сучасному етапі розвитку економіки;</p> <p>джерела інноваційного розвитку;</p> <p>формування відповідної інноваційної інфраструктури;</p> <p>основні фактори інноваційної діяльності інноваційної моделі розвитку України (ІннМРУ);</p> <p>основні умови для переходу України на ІннМРУ та передумови створення ІннМРУ;</p> <p>інноваційна активність промислових підприємств;</p> <p>показники інноваційної активності підприємства;</p> <p>інтелектуальний потенціал та його характеристика;</p> <p>показники результативності організації з наукової та науково-технічної діяльності;</p> <p>кадровий потенціал;</p> <p>проблемні підприємства та їх потенційна можливість впровадження інноваційних розробок;</p> <p>національна інноваційна система (НІС) як основа забезпечення конкурентоспроможності України;</p> <p>структурні складові та основні елементи формування НІС;</p> <p>особливості та властивості інноваційної інфраструктури;</p> <p>основні підсистеми НІС та їх характеристика;</p> <p>формування інноваційної системи регіону;</p> <p>складові регіональної інноваційної системи (РІС) та їх характеристика;</p> <p>принципи формування, функціонування та розвитку РІС як підсистеми НІС</p>
3. Сучасні тенденції інноваційного розвитку	<p>рівні конкурентоспроможності, їх взаємозв'язок та характеристика;</p> <p>знання як основа досягнення конкурентоспроможності та економічного зростання;</p> <p>стадії розвитку та забезпечення конкурентоспроможності (факторна, інвестиційна, інноваційна економіка);</p> <p>сутність технологічного лідерства та його характеристика</p>

1	2
	<p>рушійна сила інноваційної економіки; основні моделі міжнародної конкурентоспроможності; економіка знань та її характерні особливості; базові ознаки нової економіки; формування нової економіки (фактори, передумови тощо); стан справ щодо формування нової економіки в Україні; основи світової тенденції щодо нової економіки; знати індекси конкурентоспроможності та їх характеристика; результативність національної економіки; структура економіки як передумова розвитку економіки країни; рівень конкурентоспроможності конкретної національної економіки; основні тенденції, які найбільш суттєво впливають на економічні системи</p>
4. Державне регулювання інноваційного розвитку	<p>інноваційна модель розвитку національної економіки; способи державного впливу на ефективність інноваційних процесів; методи державної підтримки та стимулювання ІДі; формування національної моделі регулювання та координації ІД; особливості інноваційного розвитку в провідних індустріальних країнах; державна інноваційна політика; емпіричний арсенал регулювання та координації ІД на усіх рівнях (країна – галузь – регіон – підприємство); особливості інноваційної політики на регіональному рівні</p>
5. Управління інноваційним розвитком	<p>зміст раціональної концепції управління; поняття "концепція"; принципи управління за Тейлором, Файоном, Емерсоном, Фордом; принципи раціоналістичної концепції управління на основі "Узагальненої якості управління"</p>

1	2
	<p>фактори макрозміни та їх характеристика; фактори мікрозміни та їх характеристика; конкурентне середовище; аналізувати фактори впливу конкурентного середовища; етапи процесу формування інновацій на основі знань; сутність концепції управління в інноваційній сфері; особливості інноваційної організації та їх зміст; характеристика об'єктів управління за фазами інноваційного процесу; створення інноваційного потенціалу суб'єктів господарювання; закономірності росту організації за стадіями життєвого циклу (СЖЦ); стратегічні інновації щодо закономірностей розвитку організації у відповідності із СЖЦ; організаційна характеристика інноваційної організації (підприємства)</p>
<p>6. Методичні основи формування організаційно-економічного механізму управління процесами інноваційного розвитку</p>	<p>економічні передумови управління інноваційним розвитком; стан справ інноваційного розвитку підприємства; інноваційна активність підприємства; ризики впровадження інноваційних проектів; виведення на ринок нової продукції; комерційні невдачі нових товарів; ринковий попит на нову продукцію (послуги); маркетингові дослідження щодо попиту та пропозиції інноваційних розробок; особливості управління пошуком чи формуванням цільових ринків для інноваційного розвитку суб'єктів господарювання; інноваційна діяльність як один з основних засобів адаптації суб'єктів господарювання до постійних змін умов зовнішнього середовища; принципи функціонування підприємства інноваційного шляху розвитку</p>

1	2
	<p>структура методів (макрорівень) управління ІР суб'єктів господарювання; характеристика методів управління ІР суб'єктів господарювання; функції управління ІР на макрорівні та їх характеристика; схема управління ІР на рівні підприємства; принципи формування організаційно-економічного механізму управління ІР (ОЕМУІР); функції ОЕМУІР та їх реалізація; формування ОЕМУІР; система принципів формування ОЕМУІР суб'єктів господарювання та їх характеристика; структура ОЕМУІР; схема взаємодій системи ОЕМУІР макро- та макрорівнів</p>
<p>7. Формування стратегії інноваційного розвитку підприємства</p>	<p>рівні стратегічного планування інноваційної діяльності на підприємстві; рівні стратегічного управління інноваційним процесом на підприємстві; особливості розробки інноваційної стратегії розвитку підприємства; взаємозв'язок управління інвестиційно-інноваційною діяльністю різних рівнів (країна – регіон – галузь – підприємство); оцінка ризику інновацій; порядок застосування критеріїв для оцінки і вибору оптимальних варіантів</p>
<p>8. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку</p>	<p>внутрішні джерела інвестування ІД підприємства; зовнішні джерела інвестування ІД підприємства; переваги та недоліки методів інвестування (самофінансування, кредитування, акціонування, лізинг, селенг тощо); власні, залученні та позикові кошти та їх характеристика; обґрунтування вибору існуючих джерел інвестування на основі їх оптимізації; економічна ефективність використання власних, залучених чи позикових коштів; інвестиційні ризики щодо ІД підприємства</p>

1	2
	механізм залучення внутрішніх та зовнішніх (іноземних) інвестицій
9. Управління інноваційним проектом	<p>етапи та послідовність розробки інноваційного проекту (ІП); реалізація ІП; розділи бізнес-плану ІП; характеристика та зміст розділів бізнес-плану ІП; складові структурно-функціональної моделі проекту та їх характеристика; групи елементів структурно-функціональної моделі проекту; життєвий цикл проекту; характерні властивості проекту та їх характеристика; компоненти організації проекту та документація; управління проектом як система; концепції управління проектом (функціональна, динамічна) та функції управління проектом; структури управління проектами та їх характеристика; проектна структура, її переваги та недоліки</p>
10. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємства	<p>аспекти управління інноваційною діяльністю підприємства (ІДП); принципи управління ІДП (загальні та специфічні); функції управління ІДП; структура функцій управління ІДП; складові ефективності ІДП та види ефективності інноваційної діяльності; види ефектів від інноваційної діяльності (науково-технічний, економічний, соціальний, екологічний, ресурсний, фінансовий, маркетинговий, регіональний, етнічно-культурний тощо); методичні підходи до оцінки ефективності ІДП; показники оцінки ефективності інноваційної діяльності на стадіях (фазах) інноваційного процесу</p>

**Загальнофункціональні, фундаментальні та конкретно-предметні
вміння та навички з навчальної дисципліни**

Загальнофункціональні вміння та навички (вміти)	Фундаментальні вміння та навички (уміння використовувати)
1	2
<p>збирати та аналізувати вибірккову інформацію по інноваціям та їх видам; аналізувати точки зору щодо основних понять інноваційного менеджменту (інновації, нововведення, інноваційний процес, інноваційна діяльність і т. ін); аналізувати стан і перспективи розвитку ІД та ІР на всіх рівнях: держава – галузь – регіон – підприємство; аналізувати та використовувати особливості інноваційного розвитку в провідних індустриальних країнах; використовувати досвід вітчизняного та закордонного досвіду щодо управління інноваційним процесом; аналізувати параметри впливу зовнішнього і внутрішнього середовища на інноваційні процеси; оцінювати технології (окремі елементи) та виробничі процеси з метою впровадження інновацій; аналізувати і прогнозувати науково-технічний та організаційно-технологічний рівні виробництва; аналізувати інноваційний розвиток (ІР) на рівнях країна – регіон – підприємство; аналізувати структуру економіки та вибирати пріоритетні напрямки розвитку національної економіки; використовувати досвід ІР для обґрунтування комплексу заходів; аналізувати різницю економічного зростання та економічного розвитку (за рахунок інновацій)</p>	<p>оптимізувати можливі джерела інвестування ІД; формувати окремі положення інноваційної стратегії суб'єкта господарювання; вибирати найбільш пріоритетні напрямки інноваційного розвитку; обґрунтовувати використання ринкових важелів щодо державного регулювання інноваційного розвитку; обґрунтовувати економічну ефективність інноваційного проекту (ІП), ІД, ІР; обґрунтовувати доцільність щодо методик з оцінювання ІП, ІД, ІР; аналізувати результати та ефективність витрат на ІД; обґрунтовувати економічну ефективність інноваційного розвитку та здійснювати вибір управлінського рішення. оптимізувати можливі джерела інвестування ІД; формувати окремі положення інноваційної стратегії суб'єкта господарювання; вибирати найбільш пріоритетні напрямки інноваційного розвитку; обґрунтовувати використання ринкових важелів щодо державного регулювання інноваційного розвитку; обґрунтовувати економічну ефективність інноваційного проекту (ІП), ІД, ІР; обґрунтовувати доцільність щодо методик з оцінки ІП, ІД, ІР; аналізувати результати та ефективність витрат на ІД</p>

1	2
<p>аналізувати основні тенденції впливу на економічну систему (процес глобалізації, прискорення інноваційної діяльності, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, зростання значущості нематеріальних активів);</p> <p>аналізувати різницю економічного зростання та економічного розвитку (за рахунок інновацій);</p> <p>аналізувати стан і перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні;</p> <p>аналізувати способи державного впливу на ефективність інноваційних процесів;</p> <p>аналізувати методи державної підтримки інноваційної діяльності;</p> <p>аналізувати вплив приватних і громадських структур на інноваційну діяльність;</p> <p>аналізувати організаційні форми інноваційної діяльності;</p> <p>аналізувати моделі інноваційної діяльності;</p> <p>аналізувати стан справ розвитку технопарків, технополісів та інкубаторів інновацій;</p> <p>аналізувати ефективність діяльності технопарків, технополісів та інкубаторів інновацій;</p> <p>аналізувати фактори впливу (зовнішні, внутрішні) інноваційної сфери та ефективності управління;</p> <p>аналіз стану справ щодо формування інновацій на основі знань;</p> <p>виокремлення та дослідження факторів конкурентного середовища в інноваційній сфері;</p> <p>аналізувати складові інноваційного потенціалу щодо його використання;</p> <p>дослідити та аналізувати форми</p>	<p>обґрунтовувати економічну ефективність інноваційного розвитку та здійснювати вибір управлінського рішення;</p> <p>виокремлювати актуальні напрямки структурної трансформації національної економіки на основі аналізу стану справ;</p> <p>визначати найбільш пріоритетні напрямки інноваційної діяльності;</p> <p>обґрунтовувати використання ринкових важелів щодо державного регулювання інноваційної діяльності;</p> <p>виокремлювати та досліджувати фактори конкурентного середовища в інноваційній сфері;</p> <p>виокремлення факторів розвитку та особливості інноваційної сприйнятливості суб'єктів господарювання;</p> <p>досліджувати вплив зовнішніх факторів на розвиток інноваційної сприйнятливості (IC);</p> <p>виокремлювати групи внутрішніх факторів щодо IC;</p> <p>досліджувати та виокремлювати закономірності управління ІД;</p> <p>обґрунтувати напрямки стратегічного розвитку організації з позиції СЖЦ;</p> <p>враховувати вплив зовнішнього оточення підприємства на формування інноваційної стратегії;</p> <p>аналізувати та враховувати взаємозв'язок рівнів ресурсного забезпечення ІР;</p> <p>виокремлювати проблеми інноваційного шляху розвитку підприємства на сучасному етапі розвитку економіки;</p> <p>виявляти вплив ризиків під час розробки і виведення на ринок інновацій та їх причини;</p> <p>обґрунтовувати пошук рішень щодо</p>

1	2
<p>сприйняття інновацій; аналізувати вимоги законів організації до управління ІД; дослідити та виокремити закономірності управління ІД; вимоги основних законів щодо організації (підприємства); вибір та обґрунтування імперативів управління ІД; аналізувати стан справ щодо розвитку організації з урахуванням СЖЦ; обґрунтувати напрямки стратегічного розвитку організації з позиції СЖЦ; аналізувати альтернативні варіанти інноваційного розвитку (ІР); аналізувати особливості інноваційного шляху розвитку підприємства та його чинники; оцінювати інноваційний потенціал підприємства та основні критерії; виявлення впливу ризиків щодо розробки і виведення на ринок інновацій та їх причини; оцінювати вплив ризиків на ІР підприємства; аналізувати існуючі методи інвестування; обґрунтовувати вибір джерел інвестування ІД та ефективність їх використання; аналізувати механізм залучення внутрішніх та зовнішніх (іноземних) інвестицій; визначати ефективність використання інвестиційних ресурсів; аналізувати фактори та передумови впливу на результати бізнес-плану ІП; аналізувати сучасні підходи щодо управління проектом; аналізувати показники щодо оцінки ефективності ІДП</p>	<p>вибору конкретного варіанту з урахуванням основних чинників впливу; формування критеріїв оцінки і вибору альтернативних варіантів; формування відповідної критеріальної бази як основу для прийняття ефективних альтернативних рішень; вміти використовувати методологічні і науково-методичні підходи до формування комплексу критеріїв щодо оцінки і вибору оптимальних варіантів ІР; будувати алгоритм вибору оптимальних проектів ІР; враховувати вплив ризиків щодо ІР підприємства; оцінювати чутливість проекту на мінливі зміни середовища внутрішнього і зовнішнього характеру; оцінювати економічну доцільність впровадження проектів ІР; формування критеріїв оцінки варіантів ІР; оцінювати і аналізувати варіанти ІР та обґрунтовувати вибір оптимального рішення; оцінювати ризики щодо виборів інвестування ІР підприємства. розробляти розділи бізнес-плану ІП; обґрунтовувати вибір щодо варіантів управлінських рішень у бізнес-плані; побудувати статичну та динамічну моделі проекту; обґрунтовувати ухвалення рішень на основі критеріїв щодо вибору організаційної структури управління проектом; визначати показники оцінки ефективності ІДП залежно від мети та задач цього процесу; обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективності ІДП за складовими</p>

Конкретно-предметні вміння та навички
<p>користуватися законодавчо-нормативними актами, постановами та ін. інформаційними джерелами законодавчої та виконавчої влади;</p> <p>користуватися методичними вказівками, рекомендаціями та положеннями щодо інноваційного розвитку;</p> <p>користуватися літературними джерелами, періодичними виданнями та ін. видами спеціальних джерел і робити відповідні посилання;</p> <p>робити відповідні висновки при обґрунтуванні управлінських рішень щодо інноваційного розвитку</p>

Види та методи контролю (рис. 1.3):

1. Тестування. Один із методів контролю є тестування, яке спрямоване на вибір можливих варіантів у процесі, визначення сутності характеристики, факторів (чинників) впливу на те чи інше явище, дію, залежність і т. п. Тести пропонуються за усіма темами (відкриті, закриті, на відповідність, ситуативного характеру). Тести є у методичних рекомендаціях та на сайті.

Оцінка за тестами (O_t) визначається за формулою:

$$O_t = \frac{M}{N} \times 11, \quad (1.1)$$

де M – кількість правильних відповідей;

N – загальна кількість правильних відповідей.

Цей метод контролю може бути використано у поточному, підсумковому контролі протягом вивчення даної навчальної дисципліни.

2. Бліц-опитування полягає у скороченому варіанті відповідей (щодо дій) на конкретно поставлене питання.

3. Поточні контрольні роботи вміщують:

- відповіді на теоретично-практичні питання щодо аналізу, виявлення, оцінки та обґрунтування методів зниження впливу ризиків на конкретно-виробничу ситуацію;

- розв'язання задач щодо оцінки втрат у випадку виникнення виробничих ситуацій та обґрунтування доцільності прийняття того чи іншого управлінського рішення;

- вибір однієї або декількох правильних відповідей із запропонованих альтернатив на поставлені питання (інноваційна діяльність, інвестиційна діяльність та конкретна ситуація).

4. Захист практичних завдань. Після проведення відповідних розрахунків за кожним практичним завданням (чи відповідною ситуацією) на основі головної мети та обґрунтованого вибору найкращого варіанта (зроблено висновок) студент захищає його викладачу. Цей захист вміщує: знання щодо проведення розрахунків; теоретичних аспектів; обґрунтування проведеного вибору альтернативи на основі системи показників.

5. Самоконтроль на основі самопідготовки. При самостійній роботі щодо підготовки до практичних занять, поточного модульного контролю, заліку, іспиту студент повинен самостійно:

- знайти джерела інформації з даної навчальної дисципліни (з конкретних питань);
- опрацювати відповідні джерела, систематизувати та узагальнювати досліджувані питання для підготовки до усіх видів контролю;
- розв'язувати запропоновані задачі та виробничі ситуації на основі методичного підходу, який буде визначатися студентом самостійно;
- відповідати на тести за усіма темами;
- писати реферати (перелік тем пропонується) на основі дослідження інформаційних джерел.

6. Захист індивідуальної роботи полягає у такому:

- на основі виконаної індивідуальної роботи студент доповідає про основні положення проведених розрахунків та обґрунтований вибір поставленої задачі;

- доповідь вміщує власну точку зору студента щодо опанування рекомендованого методичного підходу до розв'язання обумовленої проблеми (конкретна проблема окремого суб'єкта господарювання, проекту чи вирішення виробничої ситуації);

- студентом може бути запропонований методичний підхід до розв'язання конкретної проблеми та її порівняння із рекомендованим підходом.

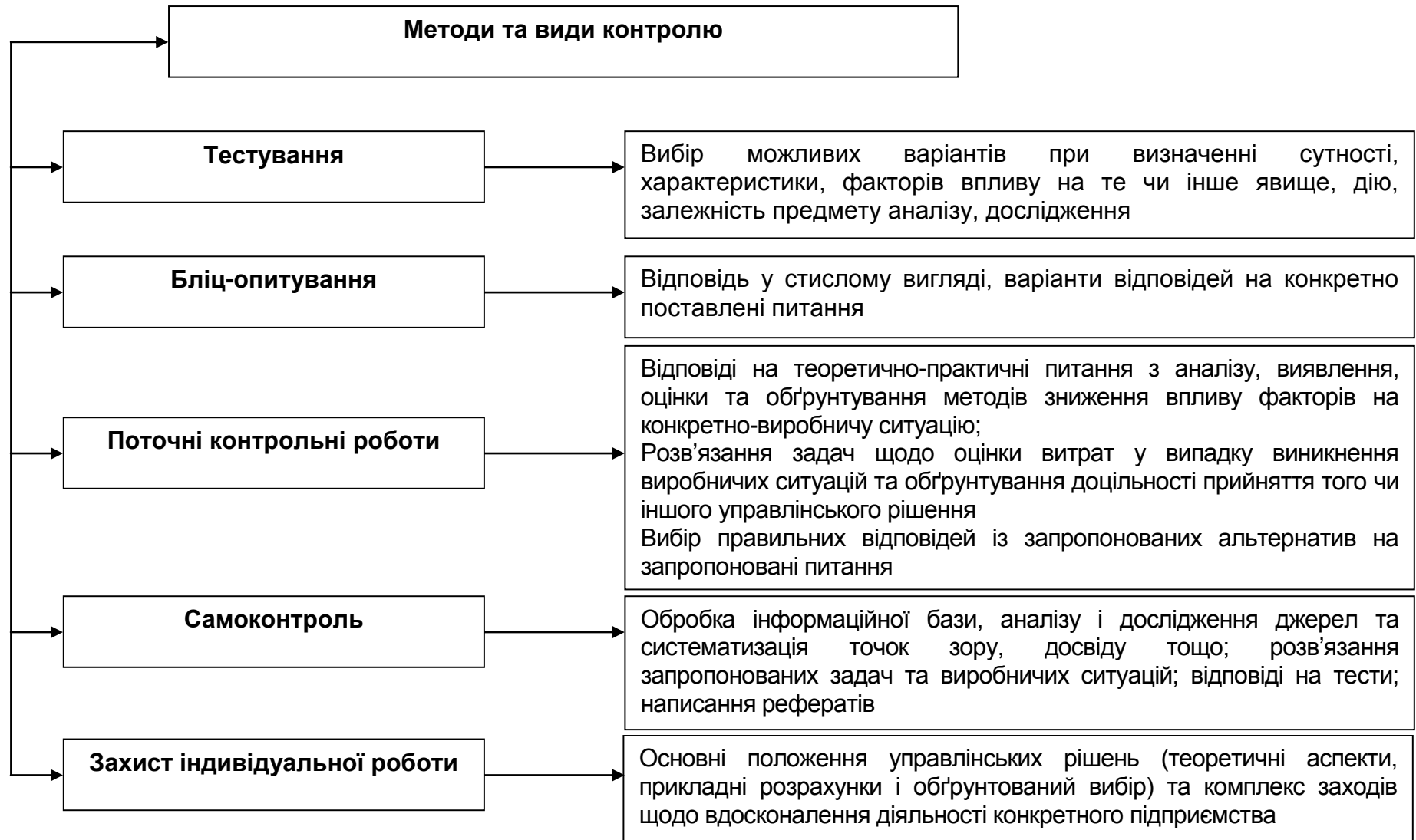

Рис. 1.3. Методи та види контролю

2. Завдання для самостійної роботи студентів

2.1. Питання для самопідготовки з навчальної дисципліни

1. Інноваційний потенціал підприємства.
2. Управління інноваційною діяльністю підприємства.
3. Управління інвестиційним забезпеченням інноваційного розвитку підприємства.
4. Управління інноваційними проектами підприємства.
5. Формування бізнес-плану інноваційного проекту.
6. Бізнес-планування інноваційних проектів.
7. Управління інноваційною діяльністю підприємства.
8. Система показників ефективності інноваційних проектів.
9. Інноваційна стратегія підприємства.
10. Інноваційна стратегія регіону.
11. Інноваційна стратегія галузі.
12. Управління інноваційними ризиками.
13. Формування інноваційної політики підприємства.
14. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності підприємства.
15. Управління інноваційними проектами.
16. Стратегія формування інвестиційних ресурсів щодо інноваційної діяльності підприємства.
17. Інноваційна активність підприємства.
18. Обґрунтування доцільності впровадження інноваційних проектів.
19. Планування інноваційної діяльності підприємства.
20. Вплив факторів внутрішнього середовища на інноваційний потенціал (інноваційну діяльність) підприємства.
21. Вплив факторів зовнішнього середовища на інноваційний потенціал (інноваційну діяльність) підприємства.
22. Інноваційна діяльність підприємства та конкурентоспроможність.
23. Управління диверсифікацією підприємства.
24. Організаційно-економічне забезпечення інноваційного розвитку підприємства.
25. Процес формування інноваційного потенціалу підприємства.

2.2. Тести з навчальної дисципліни

1. Яким чином визначається термін "інновація" в Законі України "Про інноваційну діяльність":

1. Новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

2. Ідея, яка доведена до практичного застосування у ринкових умовах.

3. Сукупність прогресивних знань і навичок, впровадження у техніку, технологію, організацію виробництва, застосування яких на інших об'єктах має ефект.

4. Створення нової якості продукту (або послуги).

2. Дайте визначення поняття "нововведення (інновація)" шляхом позначення тих аспектів, які воно включає:

1. Ідея, яка доведена до практичного застосування у ринкових умовах.

2. Сукупність прогресивних знань і навичок, втілення у техніку, технологію, організацію виробництва, застосування яких на інших об'єктах має ефект.

3. Незахищені документами та неопубліковані знання, досвід наукового, технічного, управлінського та іншого характеру.

4. Створення нової якості продукту (або послуги).

3. Дайте розгорнуте визначення поняття "нововведення" шляхом позначення тих аспектів, які воно включає:

1. Прибуткове використання інновацій у вигляді нових технологій, нових типів продукції чи послуг.

2. Освоєння нового ринку збуту.

3. Впровадження практично невідомого методу (засобу) організації виробництва.

4. Створення нової техніки, технологій, продуктів.

4. Дайте визначення поняття "ноу-хау" шляхом визначення тих аспектів, які воно включає:

1. Незахищені документами та неопубліковані знання, досвід наукового, технічного, управлінського та іншого характеру.

2. Сукупність прогресивних знань і навичок, що впровадженні, втілених у техніку, технологію, організацію виробництва, застосування яких на інших об'єктах дає ефект.

3. Ідея, яка доведена до практичного застосування у ринкових умовах.

4. Створення нової техніки, технологій.

5. Дайте визначення поняттю "передовий виробничий досвід" шляхом позначення тих аспектів, які воно включає:

1. Сукупність прогресивних знань і навичок, втілених у техніку, технологію, організацію виробництва, застосування яких на інших об'єктах дає ефект.

2. Ідея, яка доведена до практичного застосування у ринкових умовах.

3. Незахищені документами та неопубліковані знання, досвід наукового, технічного, управлінського та іншого характеру.

4. Створення нової техніки, технологій.

6. Якщо ви менеджер організації, то які б складові інноваційної діяльності ви б використовували на практиці:

1. Інновації, інвестиції, нововведення.

2. Нововведення.

3. Інвестиції, новації.

4. Ресурсний потенціал.

7. Дайте розгорнуте визначення поняття "інноваційний процес" шляхом визначення тих аспектів, які воно включає:

1. Паралельно-послідовне здійснення науково-дослідної, інноваційної, господарчої діяльності на основі маркетингових досліджень.

2. Етапи життєвого циклу нововведення від формування ідеї до її розробки і поширення.

3. Процес фінансування та інвестування розробки, розповсюдження іншого типу продукції чи послуг.

4. Процесування нової продукції (послуг).

8. Якщо ви менеджер організації, то які моделі новаторської поведінки ви б застосували:

1. Інноваційна (творчо-пошукова), ризикова.

2. Класична (продуктивна, шаблонна).

3. Самостійна.

4. Систематична.

9. Хто перший обґрунтував термін "інноваційна новаторська діяльність":

1. Й. Шумпетер.
2. Ф. Кене.
3. Р. Кантільон.
4. А. Файоль.

10. Якщо б вам довелося займатися розвитком малого бізнесу в Україні, то які б пріоритетні напрями у структурній перебудові економіки України ви окреслили:

1. Розвиток інфраструктури малого бізнесу, підприємництва.
2. Розвиток підприємства.
3. Створення інфраструктури малого бізнесу.
4. Реструктуризація торговельних підприємств.

11. Якщо вам доведеться займатися розвитком бізнесу в Україні, то яка, на вашу думку, буде основна умова розвитку інноваційної новаторської діяльності:

1. Наявність економічної конкуренції.
2. Необхідність товарообміну.
3. Свобода господарської діяльності.
4. Можливості виробника.

12. Якщо б вам довелося займатися розвитком бізнесу в Україні, то які основні атрибути ринку інноваційних послуг в системі малого бізнесу ви зазначили:

1. Підприємництво, конкуренція.
2. Децентралізація.
3. Державне регулювання.
4. Конкуренція.

13. Яким чином визначається термін "інноваційний продукт" в законі України "Про інноваційну діяльність":

1. Результат науково-дослідної і (або) дослідно-конструкторської розробки, що відповідає вимогам, встановленим цим Законом.

2. Ідея, яка доведена до практичного застосування у ринкових умовах.

3. Сукупність прогресивних знань і навичок, втілення у техніку, технологію, організацію виробництва, застосування яких на інших об'єктах має ефект.

4. Створення нової якості продукту (або послуги).

14. Яким чином визначається термін "інноваційна продукція" в Законі України "Про інноваційну діяльність":

1. Нові конкурентоздатні товари чи послуги, що відповідають вимогам, встановленим цим Законом.

2. Ідея, яка доведена до практичного застосування у ринкових умовах.

3. Сукупність прогресивних знань і навичок, втілення у техніку, технологію, організацію виробництва, застосування яких на інших об'єктах має ефект.

4. Створення нової якості продукту (або послуги).

15. За якими ознаками здійснюються класифікація інноваційних процесів:

1. Усі відповіді правильні.

2. За змістом.

3. За ступенем новизни.

4. За інноваційним потенціалом.

16. За якими ознаками здійснюється класифікація інноваційних процесів:

1. Усі відповіді правильні.

2. За змістом, за ступенем новизни, за інноваційним потенціалом.

3. За рівнем розробки та впровадження.

4. За сферами розробки та впровадження.

17. Яким чином класифікуються інноваційні процеси за ознакою "за змістом":

1. Усі відповіді правильні.

2. Технічні, організаційні.

3. Соціальні.

4. Економічні.

18. Яким чином класифікуються інноваційні процеси за ознакою "за ступенем новизни":

1. Усі відповіді правильні.

2. Абсолютні.

3. Відносні, часткові.

4. Умовні.

19. Яким чином класифікуються інноваційні процеси за ознакою "за особливостями інноваційного процесу":

1. Усі відповіді правильні.

2. Внутрішньоорганізаційні.
3. Міжорганізаційні.
4. Комбіновані.

20. Яким чином класифікуються інноваційні процеси за ознакою "за інноваційним потенціалом":

1. Усі відповіді правильні.
2. Радикальні.
3. Модифікаційні.
4. Комбіновані.

21. Яким чином класифікуються інноваційні процеси за ознакою "за рівнем розробки та впровадження":

1. Усі відповіді правильні.
2. Державні.
3. Регіональні, галузеві.
4. Корпоративні, фірмові.

22. Яким чином класифікуються інноваційні процеси за ознакою "за сферами розробки та впровадження":

1. Усі відповіді правильні.
2. Промислові, торгово-посередницькі.
3. Фінансові.
4. Правові.

23. Яким чином класифікуються інноваційні процеси за ознакою "за сферами розробки та впровадження":

1. Усі відповіді правильні.
2. Промислові, торгово-посередницькі.
3. Фінансові.
4. Науково-педагогічні.

24. Яким чином визначається термін "інноваційна діяльність" у Законі України "Про інноваційну діяльність":

1. Діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.
2. Нововведення.
3. Інвестиції, новації.
4. Ресурсний потенціал.

25. Яким чином визначається термін "інноваційна інфраструктура" в Законі України "Про інноваційну діяльність":

1. Сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги з забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інфор-маційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо).

2. Ринок інвестицій (капіталу).

3. Ринок чистої конкуренції інновацій.

4. Ринок інновацій.

26. Що, на вашу думку, можна віднести до об'єктів інноваційної діяльності:

1. Інноваційні програми і проекти, нові знання та інтелектуальні продукти.

2. Традиційні функціональні науково-технічні відділи.

3. Тимчасові науково-виробничі колективи.

4. Проектні групи.

27. Що, на вашу думку, можна віднести до об'єктів інноваційної діяльності:

1. Інфраструктура виробництва і підприємництва.

2. Традиційні функціональні науково-технічні відділи.

3. Тимчасові науково-виробничі колективи.

4. Проектні групи.

28. Що, на вашу думку, можна віднести до об'єктів інноваційної діяльності:

1. Організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру і якість виробництва і (або) соціальної сфери.

2. Традиційні функціональні науково-технічні відділи.

3. Тимчасові науково-виробничі колективи.

4. Проектні групи.

29. Що, на вашу думку, можна віднести до об'єктів інноваційної діяльності:

1. Механізми формування споживчого ринку і збуту товарної продукції.

2. Традиційні функціональні науково-технічні відділи.

3. Тимчасові науково-виробничі колективи.

4. Проектні групи.

30. Якщо б вам довелося займатися розвитком бізнесу в Україні, то які основні компоненти інноваційної інфраструктури ви б визначили:

1. Ринок інновацій, ринок чистої конкуренції нововведень, ринок інвестицій (капіталу).

2. Ринок інвестицій (капіталу).

3. Ринок чистої конкуренції інновацій.

4. Ринок інновацій.

31. Якщо ви менеджер організації, то яку господарську діяльність ви назвете інноваційною:

1. Ризикову, ініціативну, цілеспрямовану.

2. Самостійну.

3. З метою одержання прибутку.

4. Ризикову.

32. Якщо б вам довелося займатися розвитком бізнесу в Україні, то які б ви визначили види інноваційної новаторської діяльності:

1. Виробнича, індивідуальна, комерційна.

2. Індивідуальна.

3. Комерційна.

4. Прибуткова.

33. Якщо ви менеджер організації, то що, на вашу думку є об'єктивною основою розвитку інноваційної новаторської діяльності:

1. Відповідна психологія людей і творчий тип мислення.

2. Наявність відповідних факторів виробництва.

3. Наявність відповідних законодавчих актів.

4. Психологія людей.

34. Визначте складові сфери інноваційної діяльності:

1. Ринок інновацій.

2. Ринок товарів та послуг.

3. Технопарки.

4. Корпорації.

35. Визначте складові сфери інноваційної діяльності:

1. Ринок чистої конкуренції нововведень.

2. Ринок товарів та послуг.

3. Технопарки.

4. Корпорації.

36. *Визначте складові сфери інноваційної діяльності:*

1. Ринок капіталу (інвестицій).
2. Ринок товарів та послуг.
3. Технопарки.
4. Корпорації.

37. *Що, на Вашу думку, є основним товаром на ринку інновацій:*

1. Продукція інтелектуальної діяльності, на яку розповсюджується авторські та інші відповідні права.
2. Виробнича продукція.
3. Товари та послуги.
4. Фінансові результати.

38. *Які є види продукції інтелектуальної діяльності:*

1. Усі відповіді правильні.
2. Науково-дослідницькі роботи.
3. Науково-технічна діяльність.
4. Експериментальні (дослідно-конструкторські) розробки.

39. *Які є види наукової діяльності:*

1. Усі відповіді правильні.
2. Фундаментальні наукові дослідження.
3. Прикладні наукові дослідження.
4. Прикладні науково-дослідні роботи.

40. *Визначте фактори розвитку ринку інвестицій в інноваційний сфері:*

1. Усі відповіді правильні.
2. Макроекономічна політика.
3. Обсяги приватизації.
4. Податкова політика.

41. *Визначте фактори розвитку ринку інвестицій в інноваційний сфері:*

1. Усі відповіді правильні.
2. Розвиток фінансового сектору економіки.
3. Ринкове ціноутворення.
4. Стан законодавчої бази економіки.

42. *Визначте складові інфраструктури в інноваційному процесі:*

1. Усі відповіді правильні.
2. Біржи, фінансові брокери, інвестиційні консультанти.
3. Комерційні банки.
4. Інвестиційні та фінансові компанії.

43. Визначте складові інфраструктури в інноваційному процесі:

1. Усі відповіді правильні.
2. Депозитарії, трансферт-агенти.
3. Пенсійні фонди та страхові компанії.
4. Інвестиційні фонди.

44. Якими основними законами України регулюється законодавство України в сфері інноваційної діяльності:

1. "Про інвестиційну діяльність", "Про наукову і науково-технічну діяльність", "Про наукову і науково-технічну експертизу".
2. "Про спеціальну економічну зону "Яворів".
3. "Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків".
4. "Про господарчі товариства".

45. Як визначається мета державної інноваційної політики в Законі України "Про інноваційну діяльність":

1. Створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентноздатної продукції.
2. Фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової і митної політики у сфері інноваційної діяльності.
3. Забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності.
4. Створення умов для збереження, розвитку і використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу.

46. Що, на вашу думку, можна віднести до принципів державної інноваційної політики:

1. Орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України, визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку, формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності.
2. Нові знання, зміни сприйняття, творче мислення, потреби розвитку ринку.
3. Використання традиційних стратегій, старих методів управління.
4. Виконання планових вказівок.

47. Що, на вашу думку, можна віднести до принципів державної інноваційної політики:

1. Фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової і митної політики у сфері інноваційної діяльності.

2. Нові знання, зміни сприйняття, творче мислення, потреби розвитку ринку.

3. Використання традиційних стратегій, старих методів управління.

4. Виконання планових вказівок.

48. Що, на вашу думку, можна віднести до принципів державної інноваційної політики:

1. Забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності.

2. Нові знання, зміни сприйняття, творче мислення, потреби розвитку ринку.

3. Використання традиційних стратегій, старих методів управління.

4. Виконання планових вказівок.

49. Що, на вашу думку, можна віднести до принципів державної інноваційної політики:

1. Створення умов для збереження, розвитку і використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу.

2. Нові знання, зміни сприйняття, творче мислення, потреби розвитку ринку.

3. Використання традиційних стратегій, старих методів управління.

4. Виконання планових вказівок.

50. Що, на вашу думку, можна віднести до принципів державної інноваційної політики:

1. Ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності, підтримка підприємництва у науково-виробничій сфері.

2. Нові знання, зміни сприйняття, творче мислення, потреби розвитку ринку.

3. Використання традиційних стратегій, старих методів управління.

4. Виконання планових вказівок.

51. Що, на вашу думку, можна віднести до принципів державної інноваційної політики:

1. Здійснення заходів на підтримку міжнародної науково-технологічної кооперації, трансферу технології, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок.

2. Нові знання, зміни сприйняття, творче мислення, потреби розвитку ринку.

3. Використання традиційних стратегій, старих методів управління.

4. Виконання планових вказівок.

52. Що, на вашу думку, можна віднести до принципів державної інноваційної політики:

1. Сприяння розвитку інноваційної інфраструктури, підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності.

2. Нові знання, зміни сприйняття, творче мислення, потреби розвитку ринку.

3. Використання традиційних стратегій, старих методів управління.

4. Виконання планових вказівок.

53. Що, на вашу думку, можна віднести до принципів державної інноваційної політики:

1. Формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності, інформаційне забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності.

2. Нові знання, зміни сприйняття, творче мислення, потреби розвитку ринку.

3. Використання традиційних стратегій, старих методів управління.

4. Виконання планових вказівок.

54. Яким шляхом здійснюється державне регулювання інноваційної діяльності:

1. Визначення і підтримки пріоритетних напрямів інноваційної діяльності державного, галузевого, регіонального і місцевого рівнів.

2. Етапи життєвого циклу нововведення від формування ідеї до її розробки і поширення.

3. Процес фінансування та інвестування розробки, розповсюдження нового типу продукції чи послуг.

4. Процес створення нової продукції (послуг).

55. Яким шляхом здійснюється державне регулювання інноваційної діяльності:

1. Формування і реалізації державних, галузевих, регіональних і місцевих інноваційних програм; фінансової підтримки виконання інноваційних проектів.

2. Етапи життєвого циклу нововведення від формування ідеї до її розробки і поширення.

3. Процес фінансування та інвестування розробки, розповсюдження нового типу продукції чи послуг.

4. Процес створення нової продукції (послуг).

56. Яким шляхом здійснюється державне регулювання інноваційної діяльності:

1. Створення нормативно-правової бази та економічних механізмів для підтримки і стимулювання інноваційної діяльності.

2. Етапи життєвого циклу нововведення від формування ідеї до її розробки і поширення.

3. Процес фінансування та інвестування розробки, розповсюдження нового типу продукції чи послуг.

4. Процес створення нової продукції (послуг).

57. Яким шляхом здійснюється державне регулювання інноваційної діяльності:

1. Захисту прав та інтересів суб'єктів інноваційної діяльності, встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності.

2. Етапи життєвого циклу нововведення від формування ідеї до її розробки і поширення.

3. Процес фінансування та інвестування розробки, розповсюдження нового типу продукції чи послуг.

4. Процес створення нової продукції (послуг).

58. Яким шляхом здійснюється державне регулювання інноваційної діяльності:

1. Стимулювання комерційних банків та інших фінансово-кредитних установ, що кредитують виконання інноваційних проектів.

2. Етапи життєвого циклу нововведення від формування ідеї до її розробки і поширення.

3. Процес фінансування та інвестування розробки, розповсюдження нового типу продукції чи послуг.

4. Процес створення нової продукції (послуг).

59. Яким шляхом здійснюється державне регулювання інноваційної діяльності:

1. Підтримки функціонування і розвитку сучасної інноваційної інфраструктури.

2. Етапи життєвого циклу нововведення від формування ідеї до її розробки і поширення.

3. Процес фінансування та інвестування розробки, розповсюдження нового типу продукції чи послуг.

4. Процес створення нової продукції (послуг).

60. Що, на вашу думку, можна віднести до повноважень Верховної Ради України у сфері інноваційної діяльності, які визначені в Законі України "Про інноваційну діяльність":

1. Визначення єдиної державної політики у сфері інноваційної діяльності, створення законодавчої бази, затвердження пріоритетних напрямів інноваційної діяльності.

2. Нові знання, зміни сприйняття, творче мислення, потреби розвитку ринку.

3. Використання традиційних стратегій, старих методів управління.

4. Виконання планових вказівок.

61. Що, на вашу думку, можна віднести до повноважень Кабінету Міністрів України у сфері інноваційної діяльності, які визначені в Законі України "Про інноваційну діяльність":

1. Здійснення державного управління та забезпечення реалізації державної політики у сфері інноваційної діяльності.

2. Нові знання, зміни сприйняття, творче мислення, потреби розвитку ринку.

3. Використання традиційних стратегій, старих методів управління.

4. Виконання планових вказівок.

62. Що, на вашу думку, можна віднести до повноважень обласних і районних рад у сфері інноваційної діяльності, які визначені в Законі України "Про інноваційну діяльність":

1. Затвердження регіональних інноваційних програм, що кредитуються з бюджетів, контроль їх фінансування, визначення коштів для фінансової підтримки.

2. Нові знання, зміни сприйняття, творче мислення, потреби розвитку ринку.

3. Використання традиційних стратегій, старих методів управління.

4. Виконання планових вказівок.

63. Що, на вашу думку, можна віднести до повноважень центральних органів виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності, які визначені в Законі України "Про інноваційну діяльність":

1. Здійснення підготовки пропозицій щодо реалізації інноваційної політики у відповідній галузі економіки, створення організаційно-економічних механізмів підтримки її реалізації.

2. Нові знання, зміни сприйняття, творче мислення, потреби розвитку ринку.

3. Використання традиційних стратегій, старих методів управління.
4. Виконання планових вказівок.

64. Яким чином визначається мета державного контролю у сфері інноваційної діяльності відповідно до Закону України "Про інноваційну діяльність":

1. Забезпечення дотримання всіма її суб'єктами вимог законодавства щодо інноваційної діяльності.
2. Прибуткове використання новацій у вигляді нових технологій, нових типів продукції чи послуг.
3. Освоєння нового ринку збуту.
4. Впровадження практично невідомого методу (засобу) організації виробництва.

65. Яким чином держава забезпечує свободу конкуренції між новаторами-підприємцями і захищає споживачів від проявів недобро-совісної конкуренції:

1. Сприяє розвитку підприємницьких структур діючого законодавства.
2. Держава не втручається в ці питання.
3. Ринок самостійно регулює всі питання.
4. Через державне централізоване регулювання.

66. Якщо б вам довелося займатися розвитком малого бізнесу, то які б ви визначили основні форми науково-технічної інноваційної діяльності:

1. Інноваційні центри, науково-виробничі фірми, бізнес-інкубатори, технопарки.
2. Традиційні функціональні науково-технічні відділи.
3. Тимчасові науково-виробничі колективи.
4. Проектні групи.

67. Яким чином визначається термін "інноваційне підприємство" в Законі України "Про інноваційну діяльність":

1. Підприємство (об'єднання підприємств), що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 % його загального обсягу продукції і (або) послуг.
2. Традиційні функціональні науково-технічні відділи.
3. Тимчасові науково-виробничі колективи.
4. Проектні групи.

68. Яким чином визначається термін "інноваційний центр" у Законі України "Про інноваційну діяльність":

1. Підприємство (об'єднання підприємств), що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 % його загального обсягу продукції і (або) послуг.

2. Корпораційні науково-технічні центри.

3. Інкубатори.

4. Науково-дослідні лабораторії.

69. Які організаційні структури відносяться до інноваційного підприємства згідно Закону України "Про інноваційну діяльність":

1. Інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо.

2. Корпораційні науково-технічні центри.

3. Інкубатори.

4. Науково-дослідні лабораторії.

70. Якщо б вам довелося займатися розвитком малого бізнесу, то які б ви визначили основні форми організації науково-технічної інноваційної діяльності:

1. Технопарки, Корпораційні науково-технічні центри, інкубатори.

2. Корпораційні науково-технічні центри.

3. Інкубатори.

4. Науково-дослідні лабораторії.

71. Якщо ви менеджер, то які, на вашу думку, основні структурні компоненти створюють організацію інноваційного процесу:

1. Цільова, функціональна, статусно-рольова.

2. Функціональна.

3. Статусно-рольова.

4. Цільова.

72. Якщо ви менеджер організації, то які, на вашу думку, фактори будуть сприяти розвитку інноваційного процесу:

1. Орієнтація на ринок, відповідність цілям організації, ефективне управління проектами фірми.

2. Орієнтація на ринок.

3. Ефективне управління проектами фірми.

4. Відповідність цілям організації.

73. Якщо ви менеджер організації, то які, на вашу думку, фактори будуть сприяти розвитку інноваційного процесу:

1. Цілеспрямована система, узгоджена діяльність і наявність єдиної мети в управлінні.
2. Цілеспрямована система.
3. Узгоджена діяльність.
4. Наявність єдиної мети в управлінні.

74. Якщо вам доведеться займатися розвитком бізнесу в Україні, то в чому полягають, на вашу думку, основні напрямки підтримки державою інноваційної науково-технічної діяльності:

1. Фінансово-кредитні та податкові важелі, підтримка розвитку прикладних наукових досліджень, створення інноваційних фондів.
2. Підтримка розвитку прикладних наукових досліджень.
3. Створення інноваційних фондів.
4. Фінансово-кредитні та податкові важелі.

75. Якщо вам доведеться займатися розвитком бізнесу в Україні, то в чому, на вашу думку, полягає сутність "інкубаторних" програм:

1. Першочергова підтримка малого інноваційного підприємництва.
2. Підтримка будь-яких підприємств.
3. Підтримка підприємств-посередників.
4. Підтримка виробників.

76. Які є форми організації інноваційної діяльності:

1. Усі відповіді правильні.
2. Технопарки.
3. Державні науково-технічні центри.
4. Державні науково-технічні програми.

77. Які є форми організації інноваційної діяльності:

1. Усі відповіді правильні.
2. Технопарки.
3. Державні науково-технічні центри, науково-технічні програми.
4. Домірні науково-технічні фірми корпорацій.

78. Які є форми організації інноваційної діяльності:

1. Усі відповіді правильні.
2. Технопарки, державні науково-технічні центри, науково-технічні програми.
3. Дочірні науково-технічні фірми корпорацій.
4. Тимчасові науково-дослідницькі колективи або підрозділи.

79. Які є види інвесторів інноваційних процесів:

1. Усі відповіді правильні.
2. Державні.
3. Регіональні.
4. Корпоративні.

80. Які є види інвесторів інноваційних процесів:

1. Усі відповіді правильні.
2. Іноземні.
3. Міждержавні.
4. Часткові, комбіновані.

81. Які є види інвестицій у здійсненні інноваційних процесів:

1. Усі відповіді правильні.
2. Прямі.
3. Портфельні.
4. Інтелектуальні.

82. Які є види інвестицій у здійсненні інноваційних процесів:

1. Усі відповіді правильні.
2. Фінансові.
3. Ризикові.
4. Альтернативні.

83. Що, на вашу думку, можна віднести до етапу здійснення інноваційного процесу:

1. Проведення фундаментальних досліджень.
2. Економіко-математичні дослідження.
3. Фінансові розробки.
4. Економічні розрахунки.

84. Що, на вашу думку, можна віднести до етапу здійснення інноваційного процесу:

1. Проведення прикладних досліджень.
2. Економіко-математичні дослідження.
3. Фінансові розробки.
4. Економічні розрахунки.

85. Що, на вашу думку, можна віднести до етапу здійснення інноваційного процесу:

1. Проведення експериментальних (дослідно-конструкторських) розробок.
2. Економіко-математичні дослідження.
3. Фінансові розробки.
4. Економічні розрахунки.

86. Що, на вашу думку, можна віднести до етапу здійснення інноваційного процесу:

1. Здійснення процесу комерціалізації інновації.
2. Економіко-математичні дослідження.
3. Фінансові розробки.
4. Економічні розрахунки.

87. Визначте етапи інноваційного процесу:

1. Усі відповіді правильні.
2. Фундаментальні, прикладні дослідження.
3. Експериментальні (дослідно-конструкторські) розробки.
4. Процес комерціалізації нововведення.

88. Якщо ви менеджер організації, то які ви визначите основні джерела інноваційних можливостей розвитку вашої фірми на практиці:

1. Нові знання, зміни сприйняття, творче мислення, потреби розвитку ринку.
2. Використання традиційних стратегій, старих методів управління.
3. Виконання планових вказівок.
4. Потреби розвитку ринку.

89. Якщо ви менеджер організації, то які ви використаєте напрями інноваційного розвитку вашої фірми на практиці:

1. Несподіваний демарш, цілеспрямоване новаторство, науково-технічні нововведення.
2. Прийняття стандартних рішень, безініціативне виконання.
3. Ігнорування дослідницьких розробок.
4. Науково-технічні нововведення.

90. Якщо ви менеджер організації, то яке визначення дасте стратегії ґрунтовних рішень в інноваційному менеджменті:

1. Глобальна мета і напрями розвитку фірми на 10 – 15 років.
2. Напрями розвитку фірми на 5 років.
3. Мета і напрями розвитку фірми на 5 – 10 років.
4. Науково-технічний розвиток.

91. Якщо ви менеджер організації і прихильник ґрунтовних рішень розвитку своєї фірми, то що, на ваш погляд, відноситься до ґрунтовних рішень:

1. Регулярна модернізація розвитку фірми.
2. Вклад коштів у нові засоби виконання робіт.
3. Використання наявного обладнання.
4. Використання штатного персоналу.

92. Якщо ви менеджер організації і прихильник ґрунтовних рішень розвитку своєї фірми, то що, на ваш погляд, відноситься до ґрунтовних рішень:

1. Інвестування, підвищення кваліфікації співробітників.
2. Удосконалення особистого розвитку співробітників.
3. Відсутність належної уваги до розвитку кадрів фірми.
4. Збільшення фінансування заробітної плати.

93. Якщо ви менеджер організації і прихильник ґрунтовних рішень розвитку своєї фірми, то що, на ваш погляд, відноситься до ґрунтовних рішень:

1. Прихильність розробкам нової продукції та інноваціям.
2. Прихильність до прибутків без будь-яких змін.
3. Відмова від розробок нової продукції.
4. Організація роботи за звичайними планами.

94. Якщо ви менеджер організації і прихильник ґрунтовних рішень розвитку своєї фірми, то що, на ваш погляд, відноситься до ґрунтовних рішень:

1. Обслуговування споживачів з бажанням покращити бізнес.
2. Традиційне обслуговування споживачів.
3. Бажання отримати прибуток від споживачів.
4. Неувага до потреб споживача.

95. Якщо ви менеджер організації і прихильник ґрунтовних рішень розвитку своєї фірми, то що, на ваш погляд, відноситься до ґрунтовних рішень:

1. Збереження довірчих відносин і умов у роботі з партнерами.
2. Зміна умов спільної діяльності без попередження.
3. Кон'юнктурна зміна умов спільної діяльності.
4. Безініціативна робота з партнерами.

96. Якщо ви менеджер організації і прихильник ґрунтовних рішень розвитку своєї фірми, то що, на ваш погляд, відноситься до ґрунтовних рішень:

1. Стимулювання праці за результатами творчої ініціативної роботи.
2. Стимулювання праці за разову ефективну роботу.
3. Зменшення витрат на стимулювання праці.
4. Стимулювання праці за результатами довгострокових програм.

97. Якщо ви менеджер організації і прихильник ґрунтовних рішень розвитку своєї фірми, то що, на ваш погляд, відноситься до ґрунтовних рішень:

1. Прихильність до випуску якісної нової продукції.
2. Орієнтація на випуск продукції конкурентів.
3. Орієнтація на випуск продукції будь-якими засобами.
4. Прихильність до випуску масової продукції.

98. Якщо ви менеджер організації і прихильник ґрунтовних рішень розвитку своєї фірми, то що, на ваш погляд, відноситься до ґрунтовних рішень:

1. Використання ідей і рекомендацій співробітників фірми.
2. Прийняття рішень тільки складом керівництва без урахування пропозицій.
3. Прийняття управлінських рішень особисто менеджером.
4. Використання автократичного стилю керівництва.

99. Якщо ви менеджер організації і прихильник ґрунтовних рішень розвитку своєї фірми, то що, на ваш погляд, відноситься до ґрунтовних рішень:

1. Розвиток нових напрямків відповідно до знань і досвіду персоналу.
2. Розвиток нових напрямків з кон'юнктури міркувань.
3. Відмова від розвитку нових напрямків.
4. Розвиток нових напрямків.

100. Якщо ви менеджер організації і прихильник ґрунтовних рішень розвитку своєї фірми, то що, на ваш погляд, відноситься до ґрунтовних рішень:

1. Схильність до стратегічного планування.
2. Досягнення короткострокових цілей за будь-яку ціну.
3. Відмова від стратегічного планування.
4. Прихильність до звичних довгострокових планів.

101. Якщо ви менеджер організації і підтримуєте стратегії ідей в інноваційному менеджменті, то що, на ваш погляд, відноситься до неї:

1. Кваліфікаційна підготовка співробітників, генерування ідей за допомогою методу номінальних груп.
2. Кваліфікаційна підготовка співробітників.
3. Генерування ідей.
4. Ідеї.

102. Якщо ви менеджер організації і прихильник стратегії ідей в інноваційному менеджменті, то що, на ваш погляд, відноситься до неї:

1. Використання ідей співробітників, прояв терпимості до невдач, створення творчої робочої атмосфери.

2. Прояв терпимості до невдач.

3. Створення творчої робочої атмосфери.

4. Використання ідей співробітників.

103. Якщо ви менеджер організації і дотримуєтесь стратегії ідей в інноваційному менеджменті, то що, на ваш погляд, відноситься до неї:

1. Стратегічне планування, стратегія диверсифікації виробництва продукції, допущення можливості співробітникам помилятися.

2. Стратегічне планування.

3. Стратегія диверсифікації виробництва продукції, (послуг).

4. Виробництво продукції масового споживання.

104. Якщо ви менеджер організації і дотримуєтесь стратегії ідей в інноваційному менеджменті, то що, на вашу думку, відноситься до неї:

1. Не ризикувати за дрібницями, робити висновки з поразок в роботі, не брати на себе відповідальність за інших.

2. Не ризикувати за дрібницями.

3. Робити висновки з поразок в роботі.

4. Не брати на себе відповідальність за інших.

105. Якщо ви менеджер організації і дотримуєтесь стратегії цілеспрямованої дії в інноваційному менеджменті, то що, на ваш погляд, відноситься до неї:

1. Отримання конкретних результатів як мета, прийняття ефективних управлінських рішень, визначення стратегічних цілей.

2. Прийняття ефективних управлінських рішень.

3. Визначення стратегічних цілей.

4. Прийняття ефективних управлінських рішень.

106. Що, на вашу думку, можна вважати формою нецінової конкуренції новозведень:

1. Науково-технічні переваги при здійсненні інноваційної діяльності.

2. Очікуваний обсяг продажу.

3. Поведінка конкурентів.

4. Очікувані витрати та ціна нової продукції.

107. Що, на вашу думку, можна віднести до сучасних аспектів поняття "Конкуренція в інноваційній діяльності":

1. Усі відповіді правильні.

2. Конкуренція між товаровиробниками.
3. Перегляд цін на основі зниження собівартості продукції.
4. Підвищення якості продукції, розширення асортименту.

108. *Що, на вашу думку, можна віднести до сучасних аспектів поняття "Конкуренція в інноваційній діяльності":*

1. Усі відповіді правильні.
2. Інноваційний конкурс, який має неординарні результати при вирішенні науково-технічних, соціально-економічних проблем.

3. Наявність комерційної тайни.
4. Зменшення ризику інвестора.

109. *Яким чином визначається термін "інноваційний проект" в Законі України "Про інноваційну діяльність":*

1. Комплект документів, що визначає процедуру і комплекс усіх необхідних заходів (у тому числі інвестиційних) щодо створення і реалізації інноваційного продукту і (або) інноваційної продукції.

2. Діяльність, яка передбачає впровадження комплексу заходів для досягнення конкретних цілей.

3. Система організаційно-правових та розрахунково-фінансових документів, які необхідні для здійснення певних заходів реалізації цілей.

4. Складна система.

110. *Яким чином визначається термін "пріоритетний інноваційний проект" в Законі України "Про інноваційну діяльність":*

1. Інноваційний проект, що належить до одного з пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, затверджених Верховною Радою України.

2. Діяльність, яка передбачає впровадження комплексу заходів для досягнення конкретних цілей.

3. Система організаційно-правових та розрахунково-фінансових документів, які необхідні для здійснення певних заходів реалізації цілей.

4. Складна система.

111. *Дайте розгорнуте визначення поняття "інноваційний проект" шляхом обзначення тих аспектів, які воно включає:*

1. Усі нижче перераховані аспекти правильні.

2. Діяльність, яка передбачає впровадження комплексу заходів для досягнення конкретних цілей.

3. Система організаційно-правових та розрахунково-фінансових документів, які необхідні для здійснення певних заходів реалізації цілей.

4. Складна система.

112. Якщо ви менеджер організації, то які б ви застосовували на практиці основні етапи формування інноваційного проекту:

1. Усі нижче перераховані етапи є основними.
2. Формування ідеї (інвестиційного задуму), техніко-економічне обґрунтування.
3. Дослідження інвестиційних можливостей, підготовка контрактної документації, розробка проектної документації, впровадження.
4. Підготовка проектної документації, дослідне впровадження.

113. Якщо ви менеджер інноваційного проекту, то який етап ви включите до фази розробки концепції проекту:

1. Формування ідеї, альтернативних наборів цілей.
2. Формування альтернативних наборів цілей.
3. Формування ідеї.
4. Бізнес-план.

114. Якщо ви менеджер інноваційного проекту, то який етап ви включите до передінвестиційної фази проектного циклу:

1. Формування інвестиційного задуму, дослідження інвестиційних можливостей фірми.
2. Техніко-економічне обґрунтування проекту.
3. Традиційний план розвитку.
4. Очікування бюджетних коштів.

115. Якщо ви менеджер інноваційного проекту, то який етап ви включите до інвестиційної фази проектного циклу:

1. Підготовка контрактної, проектної документації, проведення переговорів, укладання контрактів.
2. Проведення будівельно-монтажних робіт.
3. Проведення переговорів.
4. Укладання контрактів.

116. Якщо ви менеджер інноваційного проекту, то який етап ви включите до експлуатаційної фази проектного циклу:

1. Експлуатація об'єкту, моніторинг економічних показників.
2. Модернізація технологій.
3. Маркетингові дослідження.
4. Реконструкція об'єкта.

117. Якщо ви менеджер організації, то які ви застосуєте на практиці типи ризику при розрахуванні ефективності інноваційних проектів:

1. Комерційний, інноваційний, науково-технічний.

2. Комерційний, інноваційний.
3. Науково-технічний.
4. Виробничий.

118. Якщо ви менеджер організації, то які ви застосуєте методи зменшення ризику інвестора інноваційного проекту:

1. Багатоваріантні.
2. Одноваріантні.
3. Планові.
4. Комерційні.

119. Визначте поняття "невизначеність" в умовах здійснення інноваційного проекту:

1. Неповна та нечітка інформація щодо умов реалізації інноваційного проекту.
2. Імовірність комерційного успіху.
3. Очікувані витрати.
4. Очікуваний обсяг продажу.

120. Визначте поняття "ризик" в умовах здійснення інноваційного проекту:

1. Невизначеність щодо можливості виникнення несприятливих ситуацій та наслідків в процесі реалізації проекту.
2. Неповна та нечітка інформація щодо умов реалізації інноваційного проекту.
3. Імовірність комерційного успіху.
4. Очікувані витрати.

121. Які є види невизначеності при оцінюванні інноваційних проектів:

1. Усі відповіді правильні.
2. Невизначеність політичної ситуації.
3. Неповна та нечітка інформація щодо техніко-економічних показників інноваційного проекту.
4. Коливання ринкової кон'юнктури, цін, валютних курсів.

122. Які є види невизначеності при оцінці інноваційних проектів:

1. Усі відповіді правильні.
2. Невизначеність політичної ситуації.
3. Неповна та нечітка інформація щодо техніко-економічних показників інноваційного проекту.
4. Коливання ринкової кон'юнктури, цін, валютних курсів.

123. Які є види невизначеності при оцінюванні інноваційних проектів:

1. Усі відповіді правильні.
2. Невизначеність природньо-кліматичних умов, можливість стихійних наслідків.
3. Невизначеність цілей, інтересів та поведінки учасників проекту.
4. Неповна та нечітка інформація щодо фінансового стану організацій – учасників проекту.

124. Які є види ризику при оцінюванні інноваційних проектів:

1. Усі відповіді правильні.
2. Ризик у зв'язку з нестабільною законодавчою бази країни.
3. Зовнішньоекономічний ризик.
4. Ризик несприятливих соціально-політичних змін в країні.

125. Які є види ризику при оцінюванні інноваційних проектів:

1. Усі відповіді правильні.
2. Ризик у зв'язку з нестабільною економічною ситуацією країни.
3. Ризик інвестування та використання прибутку.
4. Ризик введення обмежень на торгівлю та постачання.

126. Якщо вам доведеться займатися розвитком малого бізнесу, то які основні методи вибору інноваційних проектів ви застосуєте на практиці:

1. Усі нижче перераховані методи.
2. Метод чистого дисконтованого доходу.
3. Метод внутрішньої норми доходу, метод строку окупності.
4. Метод оцінювання за критеріями.

127. Показники економічної ефективності інноваційних проектів – це:

1. Строк окупності.
2. Собівартість.
3. Планові розрахунки.
4. Фінансові показники.

128. Показники економічної ефективності інноваційних проектів – це:

1. Облікова норма прибутку.
2. Собівартість.
3. Планові розрахунки.
4. Фінансові показники.

129. Показники економічної ефективності інноваційних проектів – це:

1. Чиста теперішня вартість.
2. Собівартість.
3. Планові розрахунки.
4. Фінансові показники.

130. Показники економічної ефективності інноваційних проектів – це:

1. Індекс прибутковості.
2. Собівартість.
3. Планові розрахунки.
4. Фінансові показники.

131. Показники економічної ефективності інноваційних проектів – це:

1. Внутрішня норма прибутковості.
2. Собівартість.
3. Планові розрахунки.
4. Фінансові показники.

132. Дайте правильне визначення показника "строк окупності" для оцінки інноваційних проектів:

1. Число років, потрібних для зрівняння суми приросту прибутку з витраченим інвестиційним капіталом.

2. Коефіцієнт порівняння середнього річного прибутку, отриманого внаслідок впровадження інновації, до одноразового первісного капіталу, витраченого для здійснення цієї інновації.

3. Теперішня вартість усіх грошових притоків за період впровадження інновації, яка зменшена на теперішню вартість усіх грошових відтоків за цей період.

4. Гранична ефективність капіталу.

133. Дайте правильне визначення показника "облікова норма прибутку" для оцінки інноваційних проектів:

1. Коефіцієнт порівняння середнього річного прибутку, отриманого внаслідок впровадження інновації, до одноразового первісного капіталу, витраченого для здійснення цієї інновації.

2. Число років, потрібних для зрівняння суми приросту прибутку з витраченим інвестиційним капіталом.

3. Теперішня вартість усіх грошових притоків за період впровадження інновації, яка зменшена на теперішню вартість усіх грошових відтоків за цей період.

4. Гранична ефективність капіталу.

134. Дайте правильне визначення показника "чиста теперішня вартість" для оцінки інноваційних проектів:

1. Теперішня вартість усіх грошових притоків за період впровадження інновації, яка зменшена на теперішню вартість усіх грошових відтоків за цей період.

2. Коефіцієнт порівняння середнього річного прибутку, отриманого внаслідок впровадження інновації, до одноразового первісного капіталу, витраченого на здійснення цієї інновації.

3. Число років, потрібних для зрівняння суми приросту прибутку з витраченим інвестиційним капіталом.

4. Гранична ефективність капіталу.

135. Дайте правильне визначення показника "індекс прибутковості" для оцінки інноваційних проектів:

1. Віднесення теперішньої вартості притоку доходів від приросту прибутку за період служби інноваційного проекту до обсягів відповідних інвестицій у даний проект.

2. Теперішня вартість усіх грошових притоків за період впровадження інновації, яка зменшена на теперішню вартість усіх грошових відтоків за цей період.

3. Число років, потрібних для зрівняння суми приросту прибутку з витраченим інвестиційним капіталом.

4. Гранична ефективність капіталу.

136. Дайте правильне визначення показника "внутрішня норма прибутковості" для оцінки інноваційних проектів:

1. Процентна ставка (норма дисконтування), за якої чиста теперішня вартість обраного варіанта інноваційного проекту дорівнює нулю.

2. Теперішня вартість усіх грошових притоків за період впровадження інновації, яка зменшена на теперішню вартість усіх грошових відтоків за цей період.

3. Коефіцієнт порівняння середнього річного прибутку, отриманого внаслідок впровадження інновації, до одноразового первісного капіталу, витраченого для здійснення цієї інновації.

4. Число років, потрібних для зрівняння суми приросту прибутку витраченим інвестиційним капіталом.

137. Дайте правильне визначення процесу дисконтування для оцінювання інноваційних проектів:

1. Процес проведення в часі грошових потоків майбутніх витрат та прибутків, які виникають у зв'язку з упровадженням інновації.

2. Теперішня вартість усіх грошових припливів за період впровадження інновації, яка зменшена на теперішню вартість усіх грошових відтоків за цей період.

3. Число років, потрібних для зрівняння суми приросту прибутку з витраченим інвестиційним капіталом.

4. Гранична ефективність капіталу.

138. В чому полягає сутність економічної соціальних результатів інноваційних проектів:

1. Оцінка ефективності нової продукції (послуг), яка є економічним об'єктом та безпосередньо соціальним явищем для задоволення певних потреб суспільства.

2. Експертна оцінка суто соціальної значущості інноваційного про-екту.

3. Соціальні результати, які оцінюються економічною мірою.

4. Додаткові характеристики економічної оцінки.

139. Які є види соціальних результатів, що оцінюються при визначенні економічного ефекту інновації:

1. Усі відповіді правильні.

2. Поліпшення виробничого середовища, насамперед умов праці.

3. Поліпшення стану навколишнього природного середовища.

4. Скорочення забрудненості техногенними викидами.

140. Показники соціально-економічного ефекту інновації – це:

1. Усі відповіді правильні.

2. Чиста теперішня вартість.

3. Внутрішня норма прибутковості.

4. Збитки від забруднення виробничого та природного середовища.

141. Що, на вашу думку, можна віднести до критеріїв вибору інноваційних проектів:

1. Відповідність стратегічним цілям організації, її науково-технологічній політиці.

2. Планові розрахунки.

3. Фінансові розрахунки.

4. Адміністративні розпорядження.

142. Що, на вашу думку, можна віднести до критеріїв вибору інноваційних проектів:

1. Ринкові критерії.
2. Планові розрахунки.
3. Фінансові розрахунки.
4. Адміністративні розпорядження.

143. Що, на вашу думку, можна віднести до критеріїв вибору інноваційних проектів:

1. Науково-технічні критерії.
2. Планові розрахунки.
3. Фінансові розрахунки.
4. Адміністративні розпорядження.

144. Що, на вашу думку, можна віднести до критеріїв вибору інноваційних проектів:

1. Фінансові критерії.
2. Планові розрахунки.
3. Фінансові розрахунки.
4. Адміністративні розпорядження.

145. Що, на вашу думку, можна віднести до критеріїв вибору інноваційних проектів:

1. Виробничі критерії.
2. Планові розрахунки.
3. Фінансові розрахунки.
4. Адміністративні розпорядження.

146. Що, на вашу думку, можна віднести до критеріїв вибору інноваційних проектів:

1. Зовнішні та екологічні критерії.
2. Планові розрахунки.
3. Фінансові розрахунки.
4. Адміністративні розпорядження.

147. Які є види показників ефективності інноваційного проекту:

1. Усі відповіді правильні.
2. Комерційна (фінансова) ефективність.
3. Бюджетна ефективність.
4. Народногосподарська економічна ефективність.

148. Дайте визначення комерційної ефективності інноваційного проекту:

1. Співвідношення фінансових витрат та результатів інноваційного проекту, які забезпечують необхідну норму доходу.

2. Вплив результатів впровадження інноваційного проекту на доходи та витрати бюджету.

3. Ефективність інноваційного проекту з точки зору інтересів економічної політики.

4. Прямі фінансові результати.

149. Дайте визначення бюджетної ефективності інноваційного проекту:

1. Бюджетний ефект як перевищення доходів бюджету над його витратами.

2. Співвідношення фінансових витрат та результатів інноваційного проекту, які забезпечують необхідну норму доходу.

3. Ефективність інноваційного проекту з точки зору інтересів економічної політики.

4. Прямі фінансові результати.

150. Дайте визначення народногосподарської економічної ефективності інноваційного проекту:

1. Ефективність проекту з точки зору всієї національної економіки країни, її регіонів, галузей, організацій.

2. Бюджетний ефект як перевищення доходів бюджету над його витратами.

3. Співвідношення фінансових витрат та результатів інноваційного проекту, які забезпечують необхідну норму доходу.

4. Прямі фінансові результати.

2.3. Задачі для самостійної роботи з навчальної дисципліни

Задача 1

Фірма "Кама" купує новий комп'ютер і програмне забезпечення за 25,3 тис. грн, що будуть використовуватися тільки з метою автоматизації бухгалтерського обліку. При цьому планується протягом найближчих п'яти років одержати економію витрат по веденню бухгалтерського обліку (за рахунок скорочення співробітників цієї служби і зниження фонду заробітної плати) у розмірі 10,0 тис. грн за рік.

Потрібно: визначити, наскільки доцільна така інвестиція, якщо середні ставки по банківських депозитах складають 35 % річних.

Задача 2

Фірма "Макс" планує здійснити модернізацію устаткування одного зі своїх підрозділів. Об'єм інвестиційних витрат оцінюється в 257 тис. грн. Протягом наступних семи років у результаті даних заходів очікується одержувати грошовий потік у розмірі 42,6 тис. грн. Наприкінці п'ятого року на проведення планових заходів щодо капітального ремонту основних фондів додатково планується вкладення коштів у розмірі 37,3 тис. грн. Ліквідаційна вартість устаткування наприкінці сьомого року складе 279 тис. грн.

Потрібно: визначити економічний ефект у результаті реалізації проекту, якщо дисконтна ставка складає 10 % (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Оцінка економічного ефекту інвестиційного проекту

Період часу (t), років	Грошовий потік, тис. грн	Фактор поточної вартості, коеф.	Поточна вартість, тис. грн
0	-257,0	1,0000	
1-7	42,6		
5	-37,3		
7	279,0		
NPV	X	X	

Задача 3

Фінансування інноваційного проекту здійснюється за рахунок додаткового випуску звичайних і привілейованих акцій, а також, за рахунок залучення позикових коштів. Структура капіталу й ціна окремих його компонентів надані в табл. 2.2.

Потрібно: розрахувати середню зважену ціну інвестиційного капіталу.

Таблиця 2.2

Структура і ціна інвестиційного капіталу

Джерела фінансування	Питома вага в загальному об'ємі фінансування, %	Ціна окремих джерел фінансування, %
Власний капітал		
Звичайні акції	55,0	35,0
Привілейовані акції	4,0	25,0
Позиковий капітал	41,0	22,5

Задача 4

Перед реалізацією інноваційної програми власний і позиковий капітал компанії складав відповідно 98 370,0 і 25 150,0 тис. грн. Ціна джерел власних коштів – 15 %, джерел позикових коштів – 8 %. Оптимальна для підприємства частка позикових коштів у загальному розмірі фінансування складає 32 %. Для здійснення довгострокових інвестицій необхідно додатково 24 700,0 тис. грн.

Потрібно: визначити граничну (маржинальну) ціну капіталу, спрямованого на фінансування довгострокових інвестицій, якщо:

- ціна власних коштів фінансування в новій структурі капіталу – 15 %, ціна позикових коштів фінансування в новій структурі капіталу – 8 %;
- після здійснення капітальних вкладень ціна власного капіталу збільшилася до 15,2 %, ціна позикового капіталу знизилася до 7,5 %.

Задача 5

Компанія "Браво" планує впровадити нову технологічну лінію з переробки сільськогосподарської продукції.

Вартість устаткування складає 10 млн грн; термін експлуатації – 5 років. У табл. 2.3 представлена узагальнююча характеристика грошового потоку, очікуваного протягом усього терміну реалізації проекту.

На підставі даних табл. 2.3 *потрібно:*

1. Визначити чисту поточну вартість проекту (NPV), якщо дисконтна ставка складає 16 %.
2. В аналітичному висновку обґрунтувати доцільність ухвалення інвестиційного рішення з впровадження лінії.

Таблиця 2.3

Оцінка інвестиційної привабливості довгострокових капітальних вкладень

Період часу (t), років	Грошовий потік, тис. грн	Фактор поточної вартості, коеф.	Поточна вартість, тис. грн
0	-10000	1,0000	
1	2980		
2	3329		
3	3815		
4	3599		
5	2121		
NPV	X	X	

Задача 6

Запланований термін реалізації інноваційного проекту дорівнює 5 рокам. Обсяг початкових інвестиційних витрат оцінюється в 15 960 тис. грн. Протягом терміну реалізації очікується отримати постійні грошові потоки в розмірі 5 820 тис. грн. Використовуючи таблиці стандартних значень фактора поточної вартості ануїтету (PVIFA), визначте внутрішню норму прибутковості (IRR).

Задача 7

На підставі даних табл. 2.4 *потрібно*:

1. Здійснити розрахунок строку окупності інноваційного проекту (PB), припускаючи, що проектний грошовий потік протягом року виникає рівномірно.
2. Визначити показник дисконтованого строку окупності (DPB).
3. Скласти аналітичний висновок.

Таблиця 2.4

Розрахунок поточної вартості проектних грошових потоків

Період часу (t), років	Початкові інвестиційні витрати (-) і чисті грошові потоки (+, -), тис. грн	Фактор дисконтування при ставці r, яка дорівнює 10 %	Поточна вартість проектних грошових потоків, тис. грн	Поточна вартість наростаючим підсумком, тис. грн
0	-1000,0	1,0000		
1	228,2			
2	544,1			
3	778,5			

Задача 8

На підставі даних табл. 2.5 *потрібно*:

1. Визначити показник чистої поточної вартості інноваційного проекту, якщо дисконтна ставка складає 20 %.
2. Використовуючи метод інтерполяції, розрахувати внутрішню норму прибутковості (IRR).
3. На графіку чистої поточної вартості інноваційного проекту визначити внутрішню норму прибутковості (IRR).
4. В аналітичному висновку охарактеризувати ступінь точності розрахункових значень внутрішньої норми прибутковості.

**Оцінка інвестиційної привабливості довгострокових
капітальних вкладень**

Період часу (t), років	Грошовий потік, тис. грн	Фактор поточної вартості, коэф.	Поточна вартість, тис. грн	Поточна вартість наростаючим підсумком, тис. грн
0	-10000	1,0000		
1	4980			
2	3329			
3	3815			
4	4599			
5	5121			
NPV	X	X		

Задача 9

На підставі даних табл. 2.6 *потрібно*:

1. Визначити показник чистої поточної вартості інноваційного проекту, якщо дисконтна ставка складає 14 %.
2. Розрахувати дисконтований строк окупності інноваційного проекту.
3. Скласти аналітичний висновок про доцільність прийняття даного рішення.

Таблиця 2.6

Оцінка інвестиційної привабливості інноваційного проекту

Період часу (t), років	Грошовий потік, тис. грн	Фактор поточної вартості, коэф.	Поточна вартість, тис. грн	Поточна вартість наростаючим підсумком, тис. грн
0	-700 000	1,0000		
1	+27310			
2	+255 824			
3	+250 206			
4	+241 694			
NPV	X	X		

Задача 10

На підставі даних табл. 2.7 *потрібно*:

1. Розрахувати показники внутрішньої норми прибутковості (IRR) і строку окупності (PB) інноваційних проектів А та В.

2. Обґрунтувати вибір найбільш вигідного проекту (письмово скласти аналітичний висновок).

Таблиця 2.7

Початкові інвестиційні витрати (-) і грошові потоки (+, -)*, тис. грн

Період часу (г), років	Проект А	Проект В
0	-100 000	-200 000
1	+68 781	+82 800
2	+68 781	+82 730
3	-	+96 860
4	-	+80 450

*Проектна дисконтна ставка дорівнює 14 %.

Задача 11

На підставі даних табл. 2.8 *потрібно*:

1. Розрахувати показники чистої поточної вартості (NPV) і дисконтованого строку окупності (DPB) інноваційних проектів А і Б.

2. Скласти аналітичний висновок щодо інвестиційної привабливості альтернативних варіантів капітальних вкладень.

Таблиця 2.8

Початкові інвестиційні витрати (-) і грошові потоки (+, -)*, тис. грн

Період часу (t), років	Проект А	Проект Б
0	-150 000	-340 000
1	+9 000	+98 800
2	+60 000	+100 000
3	+150 000	+90 000
4	-	+120 000

*Проектна дисконтна ставка дорівнює 14 %.

Задача 12

На підставі вихідних даних табл. 2.9 *потрібно*:

1. Розрахувати показники чистої поточної вартості (NPV), строку окупності (PB), дисконтованого строку окупності (DPB) і індексу прибутковості (PI) інноваційних проектів А, В і С.

2. Скласти аналітичний висновок щодо інвестиційної привабливості альтернативних варіантів капітальних вкладень.

Початкові інвестиційні витрати (-) і грошові потоки (+, -)*, тис. грн

Період часу (t), років	Проект А	Проект В	Проект С
0	-250 000	-250 000	-250 000
1	+50 000	+200 000	+125 000
2	+100 000	+150 000	+125 000
3	+150 000	+100 000	+125 000
4	+200 000	+50 000	+125 000

*Проектна дисконтна ставка дорівнює 12 %.

Задача 13

На підставі даних табл. 2.10 і 2.11 *потрібно*:

1. Визначити індекс прибутковості інвестицій (PI) і показник облікової норми прибутковості (ARR) інноваційних проектів В і D.
2. Обґрунтувати найкращий варіант капіталовкладень (письмово).

Таблиця 2.10

Плановані результати реалізації проекту В*, тис. грн

Період часу (t), років	Інвестиційні витрати (-) і обліковий прибуток (+)	Інвестиційні витрати (-) і грошові потоки
0	-150 000	-150 000
1	+ 30 750	+ 52 800
2	+ 40 020	+ 62 070
3	+ 50 700	+ 72 750
4	+ 62 400	+ 84 450

*У ході реалізації проекту застосовується прямолінійний метод амортизації проектних основних фондів в об'ємі 22 050 тис. грн за рік, а дисконтна ставка буде складати 10 %.

Таблиця 2.11

Плановані результати реалізації проекту D*, тис. грн

Період часу (t), років	Інвестиційні витрати (-) і обліковий прибуток (+)	Інвестиційні витрати (-) і грошові потоки
0	-200 000	-200 000
1	+ 30 000	+52 800
2	+ 60 020	+ 82 070
3	+ 50 000	+ 72 750
4	+ 81 990	+ 105 450

*У ході реалізації проекту застосовується прямолінійний метод амортизації проектних основних фондів в об'ємі 18 800 тис. грн за рік, а дисконтна ставка складе 12 %.

Задача 14

Підприємство "Фактор" має два інноваційні проекти вкладення коштів в придбання нового більш досконалого обладнання. Нормативний показник ефективності капіталовкладень для даного суб'єкта господарювання, встановлений у розмірі 15 %.

Потрібно: вибрати найбільш економічний варіант вкладення коштів; скласти аналітичний висновок (письмово).

Розрахунки приведених витрат з двох альтернативних варіантів здійснювати в аналітичній табл. 2.12.

Таблиця 2.12

Розрахунок суми приведених витрат з двох варіантів придбання нового устаткування

Показники	Інноваційні проекти	
	1	2
1. Одноразові капітальні вкладення, тис. грн	4310	5310
2. Поточні витрати (витрати на електроенергію, технічне обслуговування та експлуатацію устаткування), тис. грн	3240	5728
3. Приведені витрати на устаткування, тис. грн		
4. Продуктивність устаткування, шт./змін	13	22
5. Коефіцієнт приведення витрат до однакового об'єму виробництва продукції, коефіцієнт		
6. Приведені витрати з урахуванням коефіцієнта приведення до однакового об'єму виробництва продукції, тис. грн (ряд. 3 x ряд. 5)		

Задача 15

Підприємству "Станк" необхідно оцінити два альтернативних варіанти придбання нового устаткування А і В, що відрізняються один від одного корисним терміном експлуатації, продуктивністю виготовлення необхідного продукту та якістю. Устаткування А розраховане на три роки експлуатації, проект В – на два роки. Найменший загальний кратний термін експлуатації складе шість років.

На підставі даних табл. 2.13 *потрібно:*

1. Здійснити порівняльний аналіз альтернативних інноваційних проектів з нерівними термінами реалізації, використовуючи спосіб оцінки капітальних вкладень по найменшому загальному кратному терміну експлуатації.

2. Скласти аналітичний висновок (письмово).

Таблиця 2.13

Оцінка ефективності альтернативних варіантів придбання устаткування з різними термінами експлуатації

Показники	Грошові потоки в період часу, млн грн						
	t = 0	t = 1	t = 2	t = 3	t = 4	t = 5	t = 6
A	1	2	3	4	5	6	7
1. Устаткування А							
1.1. Інвестиційні витрати	560	-	-	560	-	-	-
1.2. Поточні витрати по утриманню, технічному обслуговуванню та експлуатації	X	104	104	104	104	104	104
1.3. Продуктивність устаткування А - 28 344 одиниць продукції за рік							
1.4. Поточна вартість CF по ставці r, яка дорівнює 10 %							
2. Устаткування В							
2.1. Інвестиційні витрати	320	-	320	-	320		
2.2. Поточні витрати по утриманню, технічному обслуговуванню та експлуатації	X	96	96	96	96	96	96
2.3. Продуктивність устаткування В - 23 120 одиниць продукції за рік							
2.4. Поточна вартість грошових потоків по ставці r, яка дорівнює 12 %							
Порівняння різних варіантів капітальних вкладень з урахуванням продуктивності устаткування							
Витратоємність на одиницю продукції по варіанту А							
Витратоємність на одиницю продукції по варіанту В							

Задача 16

Підприємство "Арка" планує придбати технологічне устаткування, необхідне для виробництва принципово нової продукції. На підставі матеріалів, представлених виробничими, технічними й економічними службами компанії, у табл. 2.14 наведені дані, що характеризують рівень виробництва і реалізації продукції за двома альтернативними варіантами інвестування.

Використовуючи дані табл. 2.14 *потрібно*:

1. Знайти точку беззбитковості кожного альтернативного варіанта інвестування й обсяг продажів, при якому розглянуті варіанти інвестування будуть однаково прибутковими (збитковими).

2. Побудувати графік беззбитковості одночасно для двох варіантів придбання нового устаткування.

3. Визначити рентабельність інвестицій як відношення прибутку до інвестиційних витрат, виходячи з наступних можливих параметрів зміни попиту на продукцію, що випускається: за оптимістичними оцінками обсяг продаж складе 130 % від точки беззбитковості (імовірність – 0,35); очікуваний обсяг продажу планується на 20 % більше точки беззбитковості (імовірність – 0,5); за песимістичними оцінками обсяг продажу буде на 5 % нижче точки беззбитковості (імовірність – 0,15).

4. Розрахувати стандартне відхилення і коефіцієнт варіації показника прибутковості інвестицій по кожному варіанту інвестування.

5. В аналітичному висновку обґрунтувати вибір найбільш безпечного варіанта довгострокових інвестицій.

Таблиця 2.14

Вихідні дані для аналізу точки беззбитковості

Показники	Значення показника	
	Варіант 1	Варіант 2
Річні постійні витрати, грн	200 000	
Змінні витрати на одиницю продукції, грн	10	
Ціна одиниці продукції, грн	16	
Капітальні витрати (інвестиції), грн	1200 000	

Задача 17

На підставі даних табл. 2.15 *потрібно*:

1. Визначити NPV з використанням еквівалентів визначеності (варіант 1) і відрегульованих за рівнем проектного ризику дисконтних ставок (варіант 2).

2. Скласти аналітичний висновок, у якому дати порівняльну оцінку ступеня точності даним методам оцінки рівня проектного ризику.

Таблиця 2.15

Вихідні дані для розрахунку відрегульованої за рівнем ризику чистої поточної вартості інноваційного проекту

Показники	Період часу (t)			
	t = 0	t = 1	t = 2	t = 3
Початкові інвестиційні витрати, тис. грн	- 975 000	-	-	-
Грошові потоки, тис. грн	X	+325 000	+487 500	+780 000
Коефіцієнти конвертування, коефіцієнт	1,0	0,956	0,947	0,933
Відрегульована за рівнем проектного ризику дисконтна ставка, коефіцієнт	X	0,1	0,12	0,14
Безризикова дисконтна ставка, коефіцієнт	X	0,1	0,1	0,1

Задача 18

На підставі даних табл. 2.16 *потрібно*:

1. Розрахувати коефіцієнти варіації у кожному році реалізації інноваційного проекту.
2. Визначити для кожного року коефіцієнт конвертування (a_t), якщо відомо, що на кожні 10 % коефіцієнта варіації a_t буде знижуватися на 0,1.
3. Розрахувати з використанням методу еквівалентів визначеності показник NPV за умови, що безризикова дисконтна ставка дорівнює 6 %.
4. За результатами аналізу скласти письмовий висновок.

Таблиця 2.16

Грошовий потік інноваційного проекту і його імовірності, тис. грн

Розмір грошового потоку	Період часу (t)			
	t = 0	t = 1	t = 2	t = 3
Песимістичне значення	- 90 500	+ 42 000 (0,1)	+ 42 000 (0,3)	+ 48 200 (0,4)
Заплановане значення	- 90 500	+ 60 000 (0,8)	+ 75 000 (0,6)	+ 124 000 (0,5)
Оптимістичне значення	- 90 500	+ 75 000 (0,1)	+ 90 000 (0,1)	+ 137 500 (0,1)

Задача 19

На підставі даних табл. 2.17 *потрібно*:

1. Визначити рівень ризикованості інноваційних проектів А, В і С.
2. Скласти аналітичний висновок, у якому обґрунтувати вибір найбільш безпечного варіанта капітальних вкладень.

Таблиця 2.17

Розрахунок очікуваного розміру проектного грошового потоку*

№ п/п	1-й рік			2-й рік			3-й рік		
	CF, тис. грн	Імовірність, коеф.	Зважений розмір	CF, тис. грн	Імовірність, коеф.	Зважений розмір	CF, тис. грн	Імовірність, коеф.	Зважений розмір
Проект А									
1.1	150			200	0,5		150	0,5	
1.2	180	0,5		250	0,5		180	0,5	
Очікуваний розмір				X	X		X	X	
Проект В									
2.1	205	0,6		250	0,5		250	0,7	
2.2	314	0,4		250	0,5		280	0,3	
Очікуваний розмір				X	X		X	X	
Проект С									
3.1	166	0,6		180	0,6		200	0,5	
3.2	135	0,4		150	0,4		190	0,5	
Очікуваний розмір				X	X		X	X	

*Одноразові інвестиційні витрати рівні для всіх проектів і складають 400 тис. грн; проектна дисконтна ставка для всіх проектів дорівнює 10 %.

**Розрахунок варіації грошового потоку інноваційного проекту
в t-му періоді**

№ п/п	Очікуваний розмір CF і прогнозоване його значення, тис. грн	Відхилення від очікуваного розміру (гр.1 - гр.1 ряд. 1), тис. грн	Квадрат відхилення (гр. 2 x гр. 2)	імовірність події, коефіцієнт	Зважений розмір (гр. 3 x гр. 4)
A	1	2	3	4	5
1		X	X	X	X
2					
...					
m					
m+1	Варіація проектного грошового потоку (гр. 5 ряд. 2 + ...+ ряд. m)				

Задача 20

Інноваційний проект завершився розробкою нового програмного продукту. Адміністрація компанії розглядає кілька сценаріїв поведження на ринку: здійснювати або не здійснювати попередні дослідження ринку (конкурентного оточення, тенденцій розвитку галузі та ін.); негайно продати свою розробку великій конкуруючій фірмі з більш розгалуженою дилерською мережею або самостійно почати її реалізацію на ринку. Фахівці маркетингового відділу і фінансово-економічних служб компанії оцінили суб'єктивні імовірності одержання грошового потоку після оподаткування для кожної можливої ситуації.

На підставі даних табл. 2.19 *потрібно*:

1. Обґрунтувати використовуючи метод "дерево рішень" найбільш прийнятні для компанії варіанти поведження на ринку.
2. Скласти аналітичний висновок.

Таблиця 2.19

Показники NPV грошових потоків інноваційного проекту і їхньої імовірності в кожній економічній ситуації, тис. грн

Прогнозований рівень попиту	Рішення приймаються без проведення маркетингових досліджень		Рішення приймаються з урахуванням результатів маркетингових досліджень			
			Сприятлива ситуація на ринку (0,55)		Несприятлива ситуація на ринку (0,45)	
	Альтернативні рішення		Альтернативні рішення		Альтернативні рішення	
	Продати іншій фірмі	Самостійно реалізувати	Продати іншій фірмі	Самостійно реалізувати	Продати іншій фірмі	Самостійно реалізувати
1	2	3	4	5	6	7

1	2	3	4	5	6	7
Високий	+ 6 120	+ 20 400 (0,5)	+ 7 625	+ 17 000 (0,75)	+ 1 725	+ 17 000 (0,2)
Середній	+ 6 120	+ 9 600 (0,2)	+ 7 625	+ 3 475 (0,2)	+ 1 725	+ 3 475 (0,75)
Низький	+ 6 120	-8 500 (0,3)	+ 7 625	-10 400 (0,05)	+ 1 725	-10 400 (0,05)

Задача 21

На підставі даних табл. 2.20 *потрібно*:

1. Оцінити з використанням показника NPV і методу "дерева рішень" найбільш імовірні результати реалізації інноваційного проекту, якщо початкові інвестиційні витрати дорівнюють 420 тис. грн, а проектна дисконтна ставка – 14 %.

2. Скласти аналітичний висновок, у якому дається характеристика рівня ризикованості представленого варіанта капітальних вкладень.

Таблиця 2.20

Грошові потоки інноваційного проекту і їхньої імовірності

Перший	Другий рік	Третій рік
84,0 тис. грн (0,5)	Якщо CF за 1-й рік буде дорівнювати 84,0 тис. грн, то у 2-му році CF складатиме 100,8 тис. грн (0,6) або 79,8 тис. грн (0,4)	Якщо CF за 2-й рік буде дорівнювати 100,8 тис. грн, то у 3-му році CF складатиме 294,0 тис. грн (0,7) або 210,0 тис. грн (0,3) Якщо CF за 2-й рік буде дорівнювати 79,8 тис. грн, то в 3-му році CF складатиме 105,0 тис. грн (0,6) або 63,0 тис. грн (0,4)
155,0 тис. грн (0,5)	Якщо CF за 1-й рік буде дорівнювати 155,0 тис. грн, то в 2-му році CF складатиме 210,0 тис. грн (0,5) або 176,4 тис. грн (0,5)	Якщо CF за 2-й рік буде дорівнювати 210,0 тис. грн, то в 3-му році CF складатиме 399,0 тис. грн (0,8) або 231,0 тис. грн (0,2) Якщо CF за 2-й рік буде дорівнювати 176,4 тис. грн, то в 3-му році CF складатиме 176,4 тис. грн (0,5) або 92,4 тис. грн (0,5)

2.4. Індивідуальна робота студентів

Індивідуальне навчально-дослідне завдання "Аналіз інноваційної діяльності підприємства"

На основі звітності про інноваційну діяльність (дані пропонуються) провести аналіз інноваційної діяльності підприємства за звітний період.

Методичні рекомендації

1. Проаналізувати інноваційну діяльність підприємства на основі його звітності (ф.1-інновація Обстеження технологічний інновацій промислового підприємства) і визначити його інноваційний потенціал та вплив факторів внутрішнього та зовнішнього характеру. У додатках А, Б представлено форму статистичної звітності № 1-інновація та інструкцію щодо її заповнення.

2. Напрацювати обґрунтований комплекс заходів щодо поліпшення інноваційної діяльності підприємства та її звітності, ефективність використання інвестиційних ресурсів і т. п.

Для виконання індивідуального навчально-дослідного завдання подано форму звітності № 1-інновація.

Рекомендована література

1. Активізація інноваційної діяльності : організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення : монографія / О. І. Амоша, В. П. Антонюк, А. І. Землянкін ; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк : ТОВ "Норд Комп'ютер", 2007. – 328 с.

2. Антонюк Л. Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації : монографія / Л. Л. Антонюк , А. М. Поручник, В. С. Савчук. – К. : КНЕУ, 2003. – 394 с.

3. Атаманова Ю. До питання створення механізму правового регулювання НІС України / Ю. Атаманова // Інтелектуальний капітал. – 2005. – № 4. – С. 41–48.

4. Баранчеев В. П. Управление инновациями : учебник / В. П. Баранчеев, Н. П. Масленникова, В. М. Мишин. – М. : Высшее образование, Юрайт-Издат, 2009. – 711 с.

5. Бубенко П. Т. Регіональні аспекти інноваційного розвитку : монографія / П. Т. Бубенко. – Х. : НТУ "ХПІ", 2002. – 316 с.

6. Бубенко П. Чому гальмуються інноваційні процеси в Україні? / П. Бубенко, В. Гусев // Економіка України. – 2009. – № 6. – С. 30–38.

7. Геєць В. М. Інноваційні перспективи України / В. М. Геєць, В. П. Семиноженко. – Х. : Константа, 2006. – 272 с.

8. Гриньов А. В. Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління / А. В. Гриньов. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2003. – 308с.

9. Гришин В. В. Управление инновационной деятельностью в условиях национальной экономики : учебн. пособ. / В. В. Гришин. – М. : Издательско-торговая корпорация "Дашков и К^о", 2009. – 368 с.
10. Демченко В. В. Проблеми формування інституційного середовища інноваційного розвитку регіонів / В. В. Демченко // Регіональна економіка. – 2007. – № 2. – С. 59–70.
11. Завгородня О. Структурна динаміка як фактор інноваційного розвитку національної економіки / О. Завгородня // Економіка України. – 2004. – № 11. – С. 34–42.
12. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи : навч. посібн. / С. М. Ілляшенко. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2003. – 278 с.
13. Инновационная ориентация российских экономических институтов / под ред. В. Е. Дементьева. – М. : Книжный дом "ЛИБРОКОМ", 2009. – 368 с.
14. Інноваційний розвиток економіки та напрямки його прискорення / В. П. Александрова, Ю. М. Бажал, О. О. Лапко та ін. ; за заг. ред. В. П. Алексадрової. – К. : ІЕПР НАН України, 2002. – 77 с.
15. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / за ред. док. екон. наук, проф. Л. І. Федулової. – К. : "Основа", 2005. – 552 с.
16. Копосов Г. Сучасні проблеми функціонування й детермінанти інноваційного механізму регіонального розвитку / Г. Колосов // Регіональна економіка. – 2005. – № 1. – С. 14–23.
17. Маркетинг і менеджмент інноваційного розвитку : монографія / за заг. ред. С. М. Ілляшенка. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2006. – 728 с.
18. Мартиняк І. О. Формування кластерної політики як механізму вдосконалення інфраструктури функціонування малого і середнього інноваційного бізнесу в регіоні / І. О. Мартиняк // Регіональна економіка. – 2008. – № 4. – С. 54–62.
19. Мешко Н. П. Механізм управління інвестиційно-інноваційним потенціалом: макрорівень : монографія / Н. П. Мешко. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2004. – 272 с.
20. Кизим М. О. Національна інноваційна система як механізм реалізації інтелектуального капіталу України / Інновації: проблеми науки і практики : монографія / М. О. Кизим, І. Ю. Матюшенко. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2006. – С. 71–106.

21. Концепція розвитку регіональної інноваційної системи Харківщини / під наук. ред. докт. екон. наук, професора В. С. Пономаренка. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2011. – 142 с.
22. Коюда О. П. Інноваційна система, як активний фактор розвитку національної економіки / О. П. Коюда // Управління розвитком. – 2010. – № 6 (82). – С.111–115.
23. Коюда О. П. Регіональне інституційне забезпечення інноваційного розвитку / О. П. Коюда // Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність : матеріали VI (XVIII) Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 11–12 березня 2010 р. : тези доповідей. – К. : Основа, 2010. – 242 с.
24. Кузьменко О. Особливості національної інноваційної системи України / О. Кузьменко // Схід. – 2006. – № 4. – С. 53–57.
25. Новицкий Н. А. Инновационная экономика России: теоретико-методологические основы и стратегические приоритеты / Н. А. Новицкий. – М. : Книжный дом " ЛИБРОКОМ", 2009. – 328 с.
26. Марченко О. С. Національні інноваційні системи: сутність, структура / О. С. Марченко // Інноваційний розвиток України : наукове, економічне та правове забезпечення : тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції. 27–28 жовтня 2006 р. ; упорядн. О. В. Петришин, М. О. Кизим – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2007. – С. 417–421.
27. Марцин В.С. Інноваційно-інвестиційна діяльність та шляхи її розвитку в період глобалізації / В. С. Марцин // Проблеми науки. – 2010. – № 2. – С. 8–14.
28. Мешко Н. П. Механізм управління інвестиційно-інноваційним потенціалом: макрорівень : монографія / Н. П. Мешко. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2004. – 272 с.
29. Никифоров А. Національна інноваційна система: вибір України / А. Никифоров // Економіст. – 2015. – № 12. – С. 35–41.
30. Онікієнко В. В. Проблеми створення національної інноваційної системи: теоретико-методологічний аспект / В. В. Онікієнко, Л. М. Ємельяненко // Український соціум. – 2006. – № 2. – С. 125–133.
31. Онікієнко В. В. Інноваційна парадигма соціально-економічного розвитку України / В. В. Онікієнко, Л. М. Ємельяненко, І. В. Терон ; за ред. В. В. Онікієнка. – К. : РВПС НАН України, 2006. – 480 с.
32. Павленко І. А. Інноваційне підприємництво у трансформаційній економіці України : монографія / І. А. Павленко. – К. : КНЕУ, 2007. – 248 с.

33. Пирожков С. Проблеми прискорення інноваційного розвитку / С. Пирожков // Економіст. – 2005. – № 4. – С. 31–35.
34. Про внесення змін до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" : Закон України від 01.12.1998 р. № 284-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 2–3. – С. 18–33.
35. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 36. – С. 882–892.
36. Про Концепцію державної промислової політики : Указ Президента України від 12 лютого 2003 року № 102/2003 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 7. – С. 27–39.
37. Про Концепцію науково-технологічного і інноваційного розвитку України : Постанова Верховної Ради України від 13.07.1999 № 916-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 37. – С. 770–776.
38. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України № 3769-XII від 23.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради. – 1994. – № 7. – С. 32–48.
39. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України // Урядовий кур'єр. – 2003. – № 32. – С. 57–68.
40. Проблеми та пріоритети формування інноваційної моделі розвитку економіки України / Я. А. Жаліло, С. І. Архієреєв, Я. Б. Базилюк та ін. – К. : НУСД, 2006. – 120 с.
41. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці : монографія ; за заг. ред. С. М. Ілляшенка. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2005. – 582 с.
42. Промисловий потенціал України: проблеми та перспективи структурно-інноваційних трансформацій / відпов. ред. канд. екон. наук Ю. В. Кіндзерський. – К. : Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2007. – 408 с.
43. Ревуцький С. Теоретичні та практичні передумови переходу світової економіки на інноваційну модель розвитку / С. Ревуцький // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2008. – № 5. – С. 72–79.
44. Савченко Я. Від нового знання до доданої вартості. Винаходи в Україні – хто їх робить? / Я. Савченко // Інвестиційний та інноваційний розвиток. – 2008. – № 3. – С. 31–40.
45. Соловйов В. П. Інноваційний розвиток регіонів : питання теорії та практики : монографія / В. П. Соловйов, Г. І. Кореняко, В. М. Головатюк. – К. : Фенікс, 2008. – 224 с.
46. Соловьев В. П. Конкуренция в условиях инновационной модели развития экономики / В. П. Соловьев. – К. : Феникс, 2006. – 165 с.

47. Соловьев В. П. Инновационная деятельность как системный процесс в конкурентной экономике (Синергетический эффект инноваций) / В. П. Соловьев. – К. : Феникс, 2006. – 560 с.

48. Соціогуманітарний аспект інноваційно-технологічного розвитку економіки України / Л. І. Федулова, С. В. Захарін, М. С. Данько та ін. ; за ред. Л. І. Федулової. – К. : Ін-т екон. та прогнозування, 2007. – 472 с.

49. Семиноженко В. П. Інноваційна політика України як національний проект / В. П. Семиноженко // Економіка знань: виклик глобалізації та Україна : монографія / під заг. ред. А. П. Гальчинського, С. В. Львовичкіна, В. П. Семиноженка. – К. : НІСД, 2004. – 168 с.

50. Симоненко В. К. Становлення інноваційної моделі розвитку економіки України: проблеми центральної влади і регіонів / В. К. Симоненко // Регіональна економіка. 2009. – № 3. – С. 7–15.

51. Соціогуманітарний аспект інноваційно-технологічного розвитку економіки України / за ред. докт. екон. наук Л. І. Федулової. – К. : Ін-т екон. та прогнозув., 2007. – 472 с.

52. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України : у 3-х т. / за ред. акад. НАН України В. М. Гейця, акад. НАН України В. П. Семиноженко, чл.-кор. НАН України Б. Є. Кваснюка ; Т. 1 : Економіка знань – модернізаційний проект України / за ред. акад. НАН України В. М. Гейця, акад. НАН України В. П. Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б.Є. Кваснюка. – К. : Фенікс, 2007. – 544 с. ; Т. 2 : Інноваційно-технологічний розвиток економіки / за ред. акад. НАН України В. М. Гейця, акад. НАН України В. П. Семиноженко, чл.-кор. НАН України Б. Є. Кваснюка. – К. : Фенікс, 2007. – 564 с. ; Т. 3 : Конкурентоспроможність української економіки / за ред. акад. НАН України В. М. Гейця, акад. НАН України В. П. Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б. Є. Кваснюка. – К. : Фенікс, 2007. – 556 с.

53. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010 – 2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / за заг. ред. В. І. Полохала. – К. : Парламентське вид-во, 2009. – 632 с.

54. Сучасна інноваційна політика: стан, проблеми та перспективи розвитку : Міжнародний III форум. (МОН України, Німецьке товариство технічного співробітництва, Дніпропетровська обласна державна адміністрація). – Дніпропетровськ, 2009. – 180 с.

55. Третьяк В. В. Регіональна інноваційна система як основний об'єкт формування інноваційної політики / В. В. Третьяк, Н. В. Дронова // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 3 (93). – С. 131–137

56. Трифилова А. А. Управление инновационным развитием предприятия / А. А. Трифилова. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 176 с.
57. Україна у вимірі економіки знань / за ред. акад. НАН України В. М. Гейця. – К. : Основа, 2006. – 592 с.
58. Федірко О. А. Інститути технологічного трансферу як головна ланка національних інноваційних систем / О. А. Федірко // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 12. – С. 138–150.
59. Федулова Л. Розвиток національної інноваційної системи України / Л. Федулова, М. Пашута // Економіка України. – 2005. – № 4. – С. 35–47.
60. Федулова Л. І. Технологічний розвиток економіки України / Л. І. Федулова. – К. : Ін-т екон. та прогнозування, 2006. – 628 с.
61. Федулова Л. І. Інноваційна економіка / Л. І. Федулова. – К. : Либідь, 2006. – 478 с.
62. Хименко О. Національні інноваційні кластери як механізм забезпечення реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності в Україні / О. Хименко // Інтелектуальна власність. – 2009. – № 6. – С. 4–8.
63. Шарко М. В. Інформаційна підтримка управлінських рішень щодо інноваційної діяльності / М. В. Шарко, О. Ф. Рогальский // Економіка і прогнозування. – 2004. – № 2. – С. 131–138.
64. Шарко М. В. Концептуальные основы инновационного развития экономики Украины: теоретико-методологические аспекты / М. В. Шарко. – Херсон : ХНТУ, 2005. – 394 с.
65. Шарко М. Модель формування національної інноваційної системи країни / М. Шарко // Економіка України. – 2005. – № 8. – С. 25–30.
66. Щербань В. М. Маркетингові організаційні інновації у сфері державного управління / В. М. Щербань // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 5. – С. 89–95.
67. Яворський М. С. Системний підхід до формування інноваційної інфраструктури на базі регіональних центрів науково-технічної і економічної інформації / М. С. Яворський // Науково-технічна інформація. – 2008. – № 3. – С. 31–36.
68. Белов О. Ф. Про глобальні пріоритети розвитку України в програмі "Україна-2010" [Електронний ресурс] / О. Ф. Белов, С. І. Пирожков. – Режим доступу : <http://www.niurr.gov.ua/ukr/publishing>.
69. Бойко И. В. Государственная поддержка инновационной деятельности: вопросы методологии [Электронный ресурс] / И. В. Бойко. – Режим доступа : <http://www.rusnauka.com>.

70. Брикова І. В. Венчурне фінансування як ключовий механізм комерціалізації інновацій в межах регіональної інноваційної системи [Електронний ресурс] / І. В. Брикова. – Режим доступу : www.kneu.kiev.ua/data/upload/publication/main/ua/124/venchurne_finans.
71. Жаліло Я. А. Перспективи інноваційного розвитку України: аналітична доповідь [Електронний ресурс] / Я. А. Жаліло. – Режим доступу : www.niss.gov.ua.
72. Науковий парк "Київська політехніка" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://spark.kpi.ua/ru/node/81>.
73. Матюшенко І. Ю. Перспективные модели развития национальной инновационной системы России и Украины [Электронный ресурс] / И. Ю. Матюшенко. – Режим доступа : <http://www.econ.asu.ru/lib/sborn/innov2006/sod3.html>.
74. Матюшенко І. Ю. Перспективи створення НІС в Україні [Електронний ресурс] / І. Ю. Матюшенко. – Режим доступу : http://iee.org.ua/files/alushta/13-matyushenko-perspektyvy_stv.pdf.
75. Національна стратегія розвитку "Україна-2015" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.uf.org.ua u_forum @ ukr. Net.
76. Постанова Верховної Ради України "Про Рекомендації парламентських слухань на тему: "Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації" від 27 червня 2007 року № 1244-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua>.
77. Сайт "Инновации и предпринимательство" – Режим доступа : http://innovbusiness.ru/content/hier_r_270DB25D-7CFA-4533-AF39-C5253F3AA88E.html/.
78. Сайт "Корпоративный менеджмент". – Режим доступа : <http://www.cfin.ru/management/goldshtein/index.shtml>.
79. Сайт "Самые интересные книги". – Режим доступа : <http://lib.web-malina.com/getbook.php?bid=5697>.
80. Сайт "Учебники on-line". – Режим доступа : <http://www.bookz.com.ua/8/index.htm>.
81. Сайт Inpost. – Режим доступа : <http://inpos.com.ua/570>.
82. Слюсаренко О. О. Інноваційна активність в Україні: стан і проблеми розвитку [Електронний ресурс] / О. О. Слюсаренко. – Режим доступу : www.expert.Kiev.ua/.
83. Урядовий портал. – Режим доступу : www.kmu.gov.ua.

Додатки

Додаток А

Форма № 1-інновація

"Обстеження технологічних інновацій промислового підприємства"

Державне статистичне спостереження						
Конфіденційність статистичної інформації забезпечується статтею 21 Закону України "Про державну статистику"						
ОБСТЕЖЕННЯ СТАТИСТИЧНИХ ІННОВАЦІЙ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА за 20__ рік						
Подають		Терміни подання		Форма №1-інновація		
Промислові підприємства усіх форм власності та організаційно-правових форм господарювання – органу державної статистики за місцем знаходження		Не пізніше 15 лютого		ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Держкомстату України 09.09.2003 №290 Річна		
Найменування організації – складача інформації						
Поштова адреса						
Коди організації-складача						
за ЄДРПОУ	КОАТУУ	КВЕД	КФВ	КОПФГ	КОДУ	
1	2	3	4	5	6	7

1. Витрати на технологічні інновації (тис. грн)

	Код рядка	Усього	У тому числі		3 графи 1-витрати на оплату робіт (послуг) сторонніх організацій
			поточні витрати	капітальні вкладення (довгострокові інвестиції)	
1	2	3	4	5	
A	Б	1	2	3	4
Загальна сума витрат у тому числі за напрямками дослідження та розробки (без амортизації)	101				
придбання нових технологій	103				
з них придбання права власності на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, ліцензії на використання зазначених об'єктів	104				
виробниче проектування, інші види підготовки виробництва для випуску нових продуктів, впровадження нових методів їх виробництва (витрати, не враховані в ряд. 102)	105				
придбання машин, обладнання, установок, інших основних фондів та капітальні витрати, пов'язані з впровадженням інновацій	106				

Продовження додатка А

1	2	3	4	5	6
маркетинг, реклама	107				
інші витрати	108				
із загальної суми витрат (ряд. 101) – за типами інновацій: продуктивні інновації	109				
процесові інновації	110				

2. Джерела фінансування технологічних інновацій (тис. грн)

	Код рядка	Загальні витрати	З них витрати на дослідження і розробки
А	Б	1	2
Усього у тому числі за рахунок коштів:	201		
власних	202		
державного бюджету	203		
місцевих бюджетів	204		
позабюджетних фондів	205		
вітчизняних інвесторів	206		
іноземних інвесторів	207		
кредитів	208		
з них на пільгових умовах	209		
інші джерела	210		

3. Обсяг реалізованої інноваційної продукції (тис. грн)

	Код рядка	Усього	З нього за межі України	
			усього	у тому числі у країні СНД
А	Б	1	2	3
Обсяг реалізованої інноваційної продукції, що заново впроваджена або зазнала технологічних змін протягом останніх трьох років (у відпускних цінах підприємства без податку на додану вартість, акцизного збору та інших непрямих податків) (сума ряд. 302 + 304)	301			
у тому числі:				
продукція, що зазнала суттєвих технологічних змін або заново впроваджена	302			
удосконалена продукція	303			
інша інноваційна продукція	304			
Продукція, що вироблена на основі діючих ліцензійних договорів (контрактів)	305			
із них продукція, що вироблена на основі діючих ліцензійних договорів (контрактів), укладених із зарубіжними країнами	306			

4. Кількість придбаних (переданих) підприємством нових технологій (одиниць)

	Код рядка	Кількість придбаних нових технологій			Кількість переданих нових технологій		
		усього	у т. ч. за межами України		усього	у т. ч. за межі України	
			усього	з них у країнах СНД		усього	з них у країні СНД
А	Б	1	2	3	4	5	6
Усього	401						
у т. ч. за формами придбання (передавання):							
ліцензії на використання об'єктів промислової власності	402						
придбання права власності на винаходи, корисні моделі, промислові зразки	403						
ноу-хау, угоди на придбання (передавання) технологій тощо	404						
результати досліджень і розробок	405						
одержання (передавання) техноло- гій у складі наданих інвестицій	406						
лізинг	407						
придбання (передавання) устаткування	408						
інші	409						

Довідка

Загальна кількість діючих, закуплених за кордоном ліцензій, одиниць (501)

Загальні витрати на придбання за кордоном ліцензій та освоєння виробництва продукції за ними, з урахуванням витрат минулих років (за винятком витрат на виробництво) (502)

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу основної діяльності, осіб..... (503)

Середньооблікова чисельність працівників науково-дослідних, проектно-конструкторських підрозділів підприємства, осіб..... (504)

Результати інноваційної діяльності

Чи призвела інноваційна діяльність, що здійснювалась підприємством
протягом останніх трьох років, до:

	Код рядка	так, ні
1	2	3
А	Б	1
Заміни знятої з виробництва застарілої продукції	601	
Розширення асортименту продукції	602	

Закінчення додатка А

1	2	3
Збереження і розширення традиційних ринків збуту	603	
Створення нових ринків збуту в Україні	604	
за межами України	605	
Забезпечення відповідності сучасним правилам і стандартам	606	
Підвищення гнучкості виробництва	607	
Зростання виробничих потужностей	608	
Скорочення витрат на заробітну плату	609	
Скорочення матеріальних витрат	610	
Скорочення енергетичних витрат	611	
Зниження забруднення навколишнього середовища	612	
Поліпшення умов праці	613	

Фактори, що стримують інновації

Які фактори перешкоджали здійсненню інновацій на підприємстві протягом останніх трьох років:

	Код рядка	так, ні
Недостатня фінансова підтримка держави	701	
Нестача власних коштів	702	
Відсутність фінансових коштів у замовника	703	
Низький платоспроможний попит на нову продукцію	704	
Великі витрати на нововведення	705	
Високий економічний ризик	706	
Тривалий термін окупності нововведень	707	
Відсутність попиту на продукцію	708	
Нестача кваліфікованого персоналу	709	
Нестача інформації про нові технології	710	
Нестача інформації про ринки збуту	711	
Несприйнятливість підприємства до нововведень	712	
Відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами і науковими організаціями	713	
Недосконалість законодавчої бази	714	

**Інструкція щодо заповнення форми державного
статистичного спостереження № 1-інновація "Обстеження
технологічних інновацій промислового підприємства"**

Загальні положення

1. Під технологічними інноваціями розуміють діяльність підприємства, пов'язану з розробкою та впровадженням як технологічно нових, так і значно технологічно вдосконалених продуктів (продуктові інновації) і процесів (процесуальні інновації).

Технологічні зміни мають місце в тому разі, якщо проектно-конструкторська характеристика продукції змінюється таким чином, що споживач у результаті отримує можливість задоволення як нових, так і традиційних потреб, але вже в значно кращій якості. Інновація вважається впровадженою, якщо вона (її результати) потрапила на ринок чи використовується у виробничому процесі. Таким чином, інновація проявляється в таких сферах діяльності, як: наукова, технологічна, фінансова та комерційна.

2. До технологічно нового продукту належить продукт, технологічні характеристики якого (функціональні ознаки, конструктивне виконання, додаткові операції, а також склад матеріалів і компонентів) чи передбачене використання принципово нові або суттєво відрізняються від аналогічних продуктів, що виготовлялися раніше. Такі інновації можуть ґрунтуватися на принципово нових технологіях чи на поєднанні існуючих технологій для нового застосування або ж на використанні результатів досліджень і розробок.

3. До значно технологічно вдосконаленого продукту належить продукт, для якого поліпшуються якісні характеристики, підвищується економічна ефективність виробництва за рахунок використання більш високоефективних компонентів чи матеріалів, часткової зміни (однієї або більше) технічних підсистем (для комплексної продукції). До такого продукту належить традиційна продукція, характеристика якої зазнала значних поліпшень або модернізації.

4. Проста продукція може бути вдосконалена (з точки зору поліпшення характеристик і зменшення витрат) за рахунок використання матеріалів і компонентів з поліпшеними характеристиками; складна ж продукція, яка включає ряд технічних підсистем, може бути вдосконалена за рахунок часткових змін у рамках її окремих підсистем.

5. Так, зміни у швейній промисловості значною мірою залежать від моди і є необхідною умовою забезпечення конкурентоспроможності серед інших підприємств (фірм). Але зміни кольору і покрою не призводять до зміни суттєвих характеристик одягу, згідно з якими одяг повинен захищати тіло людини від впливу температури, бути зручни і легким. Технологічно нова продукція у швейній промисловості майже завжди базується на використанні нових матеріалів, що пропонуються текстильною промисловістю і насамперед хімічною промисловістю. Наприклад, упровадження сорочок із тканини, яка швидко сохне після прання, або водонепроникного альпіністського одягу, який пропускає повітря, являє собою технологічне нововведення. У харчовій промисловості продукція з новим або значно зміненим складом, також нові способи її зберігання відносяться до вдосконаленої продукції. Якщо зміни в складній продукції, наприклад нових моделях легкових автомобілів або телевізійних приймачів, значні, базуються на нових конструкціях або технічному вдосконаленню продукції, то такі зміни належать до технологічних інновацій.

6. Підприємства, які виконують окремі замовлення і виготовляють одиничні і часто складні види продукції на замовлення користувачів, відносять таку продукцію до інноваційної за умови, що для її виробництва здійснювалися створення і випробування дослідного зразка або інші види досліджень і розробок, які виконувались з метою внесення змін в одну або більше характерних якостей продукції. Якщо ця умова не виконується та якщо окрема одиниця продукції не має властивостей, які відрізняють її від тих, що були характерні для продукції, що вироблялася раніше, вона не належить до інноваційної.

7. Під процесовими інноваціями розуміють впровадження нових чи значно вдосконалених методів виробництва. До даних методів можуть належати зміни технологічного устаткування або організації виробництва, а також як те, так і інше водночас. Ці методи можуть бути націлені на виробництво нових чи вдосконалених видів продукції, яка не може бути вироблена при використанні традиційних заводських установок або методів виробництва, чи на підвищення ефективності виробництва традиційних видів продукції.

8. Критерієм віднесення до інновації процесу є впровадження машин і устаткування, які вдосконалюють виробничі методи.

9. Основними критеріями при віднесенні продукції і процесів до інноваційних є новизна і значущість.

10. Новизна інновації визначається:

10.1. З точки зору її технологічної новизни: використання нових матеріалів, використання нових напівфабрикатів і комплектуючих, отримання принципово нових видів функцій або принципово нових видів продукції; нові технології виробництва, більш високий ступінь механізації й автоматизації, нова організація (застосування нових технологій) виробничого процесу.

10.2. З точки зору ринкового середовища: новизна для промисловості у світовому масштабі або ж новизна для промисловості конкретної країни, новизна лише для підприємства.

11. Значущість інновації для підприємства визначається метою та результатами, що очікуються або вже отримані підприємством у звітному періоді і мають як технологічний, так і економічний характер. А саме:

11.1. Розробка нових видів продукції задля створення нових ринків збуту або утримання сегментів ринку.

11.2. Впровадження результатів лідерів у сфері інновації.

11.3. Адаптація розробленої на стороні технології відповідно до потреб підприємства.

11.4. Поступове вдосконалення традиційних технічних засобів.

11.5. Зміна способу виробництва традиційних видів продукції.

11.6. Заміна застарілих видів продукції.

11.7. Розширення асортименту продукції як у рамках основної товарної групи, так і поза ними (але не з метою забезпечення сьогоденного попиту і збільшення доходу підприємства).

11.8. Підвищення гнучкості виробництва.

11.9. Зменшення виробничих витрат за рахунок зменшення питомої ваги оплати праці, зменшення споживання матеріалів, зменшення споживання електроенергії, зменшення браку виробництва, зменшення витрат на оформлення і конструкцію продукції.

11.10. Підвищення ефективності виробництва традиційних видів продукції (збільшення відношення результату виробництва (обсяг виробленої продукції) до витрат на її виробництво).

11.11. Поліпшення умов праці.

11.12. Зменшення шкоди навколишньому середовищу.

12. Економічна мета та результати можуть відрізнятися в залежності від виду продукції підприємства. Однак окрема мета та результати, як правило, матимуть місце в усіх випадках інноваційної діяльності.

13. Хоча технологічна інновація може виникнути як у виробничому процесі і в продукції підприємства, так і в допоміжних підрозділах, при цьому враховується лише перша, оскільки лише вона приводить до появи нової продукції і процесів. Отже, комп'ютеризацію збуту продукції або фінансових операцій не слід відносити до інновацій. Так само повна зміна організації підприємства сама по собі не є інновацією, хоча в даному випадку може враховуватись реорганізація цехів.

14. Не належать до інновацій:

14.1. Незначні модифікації естетичного чи технічного характеру без змін технічних характеристик продукції. Наприклад, нові види тканин та товарів легкої промисловості (новий колір або нанесення нового малюнку на тканину, нові моделі і фасони одягу, трикотажних виробів і взуття, виробів шкіргалантереї тощо), якщо зміни в них суттєво не вплинули на характеристики, властивості, собівартість продукції, а також на матеріали і компоненти, використані для її виготовлення. У харчовій промисловості використання нових смакових добавок у продукції старого асортименту, наприклад фруктових та інших добавок у традиційні види йогурту, морозива, хлібобулочних та кондитерських виробів тощо, які виробляються з метою розширення асортименту. Зміна маркування і форми посуду для різних видів напоїв з метою доступу на ринок продукції, яка користується попитом. Упровадження нових моделей складної продукції, такої як автомобілі або телевізори, не є технологічним нововведенням, а є модифікацією, якщо зміни в нових моделях є другорядними порівняно з традиційними моделями. Наприклад, встановлення радіоприймача в легковому автомобілі суттєво не відрізнятимуть нову модель від тих, що виготовлялися раніше.

14.2. Розширення номенклатури продукції за рахунок налагодження випуску підприємствами нової продукції, що раніше ним не випускалась, але вже достатньо відомої на ринку збуту (можливо непрофільної), з метою забезпечення сьогоденного попиту і збільшення доходу підприємства.

14.3. Придбання машин і устаткування для розширення виробничих потужностей за рахунок установки додаткових машин традиційних моделей і типів або, навіть, заміна машин на новіші модифікації тієї самої моделі.

14.4. Упровадження стандартів якості, безпосередньо не пов'язане з впровадженням технологічно нової або поліпшеної продукції і нових або вдосконалених технологічних процесів.

15. Нововведення (інновації) у сфері управління виробництвом, соціальних або інформаційних технологій у звіт не включаються.

1. Витрати на технологічні інновації

1.1. У рядку 101 "Загальна сума витрат" вказується загальна сума витрат, пов'язаних з технологічними інноваціями.

1.2. Дані про витрати на технологічні інновації наводяться за період з початку року незалежно від того, на якій стадії перебуває інноваційний процес: на початковій стадії розробки технологічно нових або значно вдосконалених продуктів і процесів чи на проміжній стадії, наприклад, коли ще тільки здійснюється монтаж нового обладнання чи коли воно тільки готове до експлуатації, але ще не працювало, не випробуване у виробництві та не використовувалось у виробництві продукції чи на прикінцевій стадії, коли устаткування вже працює, освоєне в експлуатації, тобто налагоджено виробництво та випускається продукція.

1.3. Загальна сума витрат розподіляється за напрямками інноваційної діяльності (рядки 102 – 108).

1.4. У рядку 102 "дослідження і розробки (без амортизації)" враховуються витрати на проведення досліджень і розробок на підприємстві (розроблення програмного забезпечення включається як складова частина досліджень та розробок, якщо таке програмне забезпечення сприяє отриманню науково-технічних досягнень), які здійснюються на систематичній основі з метою розробки нових або значно вдосконалених продуктів і методів їх виробництва, нових або значно вдосконалених виробничих процесів. Створення і випробування дослідного зразка часто є най-більш важливим етапом експериментальної розробки, приймання якого означає, що етап експериментальної розробки закінчено і починаються наступні етапи інноваційного процесу. До складу витрат на дослідження і розробки входять:

1.4.1. Витрати на оплату праці штатних працівників, що виконували наукові дослідження і розробки.

1.4.2. Обов'язкові відрахування за встановленими законодавством нормами.

1.4.3. Витрати на придбання і виготовлення спеціальних інструментів, пристосувань, приладів, стендів, апаратів, механізмів, пристроїв і іншого спеціального устаткування, необхідного для виконання конкретної теми, включаючи витрати на його проектування, транспортування та установку.

1.4.4. Вартість придбаних на стороні сировини і матеріалів, комплектуючих виробів, напівфабрикатів, палива, енергії усіх видів, природної сировини, робіт та послуг виробничого характеру, які виконуються сторонніми підприємствами. Ці витрати наводяться у звіті за вартістю їх придбання (з урахуванням податку на додану вартість (ПДВ)).

1.4.5. Капітальні витрати на дослідження і розробки, у тому числі на придбання земельних ділянок, які необхідні для проведення досліджень і розробок, будівництво або купівлю споруд, на проведення великомасштабної реконструкції, модернізації та ремонту будинків, необхідних для проведення досліджень і розробок, інші капітальні витрати, пов'язані з дослідженнями і розробками. До них не включаються капітальні витрати на будівництво житла, об'єктів культурно-побутового призначення тощо, не пов'язані з науковими дослідженнями і розробками.

1.4.6. Інші витрати, пов'язані з виконанням досліджень і розробок і не враховані в жодному з перерахованих видів витрат.

1.5. Якщо підприємство виконує наукові роботи на замовлення іншої організації (підприємства), дані про витрати на їх виконання у звіті № 1-інновація не наводяться.

1.6. Зі складу витрат на дослідження і розробки виключається сума амортизаційних відрахувань на повне відновлення основних засобів науково-дослідної діяльності.

1.7. У рядку 103 "придбання нових технологій" враховуються витрати на придбання нових технологій, які використані для реалізації технологічних інновацій, враховуючи придбання підприємством виключних майнових прав власності на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, ліцензій, ліцензійних договорів на використання зазначених об'єктів, виплати ліцензіару, а також витрати на придбання комерційних таємниць (формули, розрахунки, плани, креслення, незапатентовані винаходи та інше; інструкції, опис, вимоги, дані, методи і методики), проектів, технологій в розукомплектованому вигляді, товарних знаків (маються на увазі товарні знаки, які придбані у зв'язку з проведенням підприємством інновацій), інших інжинірингових, консалтингових послуг (виключаючи дослідження і розробки, які наводяться у рядку 102), придбані від сторонніх організацій, приватних осіб тощо (без урахування вартості виробів, зразків, машин, апаратів, комплектуючих або запасних частин, інструментів тощо, що придбані в комплекті з документами). Підприємство може придбати технологію як у матеріальній, так і в нематеріальній формі.

1.8. У рядку 104 "з них придбання виключних майнових прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, ліцензій, ліцензійних договорів на використання зазначених об'єктів" враховуються витрати на придбання виключних майнових прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, що отримані на інших підприємствах або в інших організаціях, ліцензій, ліцензійних договорів на використання зазначених об'єктів, виплати ліцензіару.

1.9. У рядку 105 "виробниче проектування, інші види підготовки виробництва для випуску нових продуктів, впровадження нових методів їх виробництва (витрати, не враховані в ряд 102)" враховуються витрати на виробниче проектування, інші види робіт з підготовки виробництва для випуску нових продуктів, впровадження нових методів їх виробництва. Виробничі проектно-конструкторські роботи, пов'язані з технологічним оснащенням, організацією виробництва і початковим етапом випуску продукції. До них може відноситись проектування промислового об'єкта (зразка), інші проектно-конструкторські роботи, направлені на окремі виробничі процеси і методи, технічні специфікації, експлуатаційні особливості (властивості), необхідні для виробництва технологічно нових продуктів та здійснення нових процесів. Указані роботи не входять до проектно-конструкторських робіт, які входять до складу досліджень і розробок (за рядком 102), і належать, як правило, до початкової стадії проекту створення нових продуктів чи технологічних процесів. Якщо проектування здійснюється на початковому етапі створення продукції чи процесу, тобто досліджень і розробок, витрати враховуються у рядку 102.

1.10. До складу вказаних у рядку 105 витрат уходять також витрати на технологічну підготовку виробництва, пробне виробництво і випробування, пов'язані з упровадженням технологічних інновацій. До них належать:

1.10.1. Засоби технологічного оснащення, які доповнюють технологічне обладнання для виконання певної частини технологічного процесу (деякі види інструментів, штампи, пристосування, калібри, прес-форми, моделі тощо).

1.10.2. Пробне виробництво або випробування, необхідні на початковому етапі випуску продукції, а також у випадках, якщо це необхідно для виконання подальших етапів розробки та проектування (дані витрати не належать до витрат на виконання дослідно-експериментальних робіт, які включені в рядку 102).

1.10.3. Засоби програмного забезпечення та їх адаптація до виробництва нових продуктів та процесів.

1.10.4. Розвиток та зміни організаційних структур виробництва, процеси контролю якості продукції, методи та стандарти, необхідні для випуску нового виробу чи застосування нового технологічного процесу;

1.10.5. підготовка спеціалістів, необхідність яких зумовлена впровадженням нових видів продукції і процесів.

1.11. У рядку 106 "придбання машин, обладнання, установок, інших основних засобів та капітальні витрати, пов'язані з впровадженням інновацій" ураховуються капітальні витрати на придбання прогресивних (на новій технологічній основі) машин, устаткування та інших засобів виробництва та обладнання, враховуючи інтегроване програмне забезпечення, необхідних для впровадження нових чи вдосконалених технологічних процесів; машин та обладнання, які не вдосконалюють виробничі потужності, але необхідні для випуску нової продукції (наприклад, додаткові формувальні та пакувальні машини); у цьому рядку наводяться всі капітальні витрати на придбання машин, устаткування, інших основних засобів, пов'язаних з упровадженням технологічних інновацій, незалежно від того, чи придбані вони окремо чи в комплекті з документами комерційних таємниць (які не наведені в рядку 103).

1.12. У рядку 107 "маркетинг, реклама" враховуються витрати, пов'язані з впровадженням на ринку інноваційних видів продукції. Вони включають попереднє дослідження, зондування ринку, адаптацію цієї продукції до умов різних ринків і початкову рекламу, пробний продаж її на ринку; сюди не включаються витрати на створення мережі розподілу продукції з метою вдосконалення збуту продукції на ринку.

1.13. У рядку 108 "інші витрати" враховуються інші витрати, пов'язані з впровадженням технологічних інновацій, наприклад оплату консультацій запрошених кваліфікованих спеціалістів, інші роботи технологічного характеру.

1.14. У рядках 109 і 110 загальна сума витрат на технологічні інновації розподіляється за типами інновацій: у рядку 109 наводяться витрати на продуктові інновації, у рядку 110 – на процесуальні інновації, визначення яких наведено в загальних положеннях інструкції.

1.15. У графах 2 і 3 загальний обсяг витрат розподіляється відповідно на поточні та капітальні витрати.

1.16. До поточних витрат, які здійснюються головним чином за рахунок собівартості продукції, входять витрати на оплату праці робітників, які зайняті розробкою і впровадженням технологічних інновацій, відрахування на соціальні потреби, а також інші витрати, які не входять до складу капітальних витрат, такі як витрати на придбання сировини, матеріалів, обладнання, необхідних для забезпечення інноваційної діяльності, що здійснюється підприємством за період з початку року.

1.17. До капітальних витрат належать витрати на капітальне будівництво, створення та придбання основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних матеріальних активів, які не призначені для продажу і здійснюються у зв'язку з розробкою і впровадженням технологічних інновацій.

1.18. Капітальні витрати наводяться за період з початку року без урахування амортизації.

1.19. Вартість придбаних на стороні сировини і матеріалів, комплектувальних виробів, напівфабрикатів, палива, енергії усіх видів, природної сировини, робіт та послуг виробничого характеру, машин, обладнання, інших основних засобів, пов'язаних з впровадженням інновацій, наводиться у звіті за вартістю їх придбання (з урахуванням ПДВ).

1.20. У графі 4 наводять витрати на оплату робіт, послуг, що виконуються для даного підприємства сторонніми організаціями (підприємствами), у зв'язку з розробкою і впровадженням технологічних інновацій (досліджень і розробок, патентування винаходів, інших патентно-ліцензійних послуг, підготовку, практичне навчання персоналу, конструкторські роботи, маркетингові дослідження тощо).

2. Джерела фінансування технологічних інновацій

2.1. У рядку 201 "Усього" у графі 1 наводяться загальні (капітальні і поточні) витрати на технологічні інновації за період з початку року. Дані графі 1 рядка 201 повинні дорівнювати даним графі 1 рядка 101 розділу 1.

2.2. У графі 2 із загального обсягу витрат на технологічні інновації виділяють витрати на дослідження та розробки. Дані графі 2 рядка 201 розділу 2 дорівнюють даним графі 1 рядка 102 розділу 1.

2.3. У рядках 202 – 208, 210 витрати, що вказані в рядку 201, розподіляють за джерелами фінансування витрат на технологічні інновації, у тому числі за рахунок коштів:

2.3.1. У рядку 202 "власних" – за рахунок власних коштів підприємства, у тому числі з прибутку, за рахунок собівартості випущеної продукції, робіт, послуг.

2.3.2. У рядках 203 "державного бюджету" і 204 "місцевих бюджетів" – за рахунок коштів державного бюджету та місцевих бюджетів, що отримані підприємством безпосередньо або за договорами замовників.

2.3.3. У рядку 205 "позабюджетних фондів" – за рахунок коштів позабюджетних фондів.

2.3.4. У рядку 206 "вітчизняних інвесторів" – а рахунок коштів, що отримані підприємством від вітчизняних інвесторів.

2.3.5. У рядку 207 "іноземних інвесторів" – за рахунок коштів іноземних інвесторів.

2.3.6. У рядку 208 "кредитів" – за рахунок кредитів.

2.3.7. У рядку 209 "з них на пільгових умовах" – за рахунок кредитів, отриманих на пільгових умовах.

2.3.8. У рядку 210 "інші джерела" – за рахунок коштів інших джерел фінансування.

2.4. Дані рядка 201 повинні дорівнювати сумі даних рядків 202 – 208, 210.

3. Обсяг реалізованої інноваційної продукції, кількість впроваджених інноваційних видів продукції

3.1. Обсяг реалізованої у звітному періоді продукції визначається за ціною продажу відвантаженої за межі підприємства готової продукції (виконаних робіт, послуг), що зазначена в оформлених як підстава для розрахунків з покупцями (замовниками) документах, незалежно від надходження платежів у відпускних цінах підприємства без податку на додану вартість, акцизного збору та інших непрямих податків (відповідно до Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 1-ПЕ "Місячний звіт про економічні показники за видами економічної діяльності, що відносяться до добувної, обробної промисловості, виробництва і розподілення електроенергії, газу, тепла та води", затвердженої наказом Держкомстату України від 25.11.2005 № 380, зареєстрованим у встановленому законодавством порядку).

3.2. До інноваційної продукції належить продукція, яка протягом останніх трьох років у різній мірі технологічно змінювалася.

3.3. У рядку 301 "Обсяг реалізованої інноваційної продукції, що заново впроваджена або зазнала технологічних змін протягом останніх трьох років (у відпускних цінах підприємств без податку на ПДВ, акцизного збору та інших непрямих податків)" наводиться загальний обсяг реалізованої інноваційної продукції за період з початку року, що була заново впроваджена, зазнала суттєвих технологічних змін або вдосконалювалася протягом останніх трьох років.

3.4. Із загального обсягу реалізованої інноваційної продукції у графі 2 вказується обсяг інноваційної продукції, реалізованої за межі України, у графі 3 – у тому числі в країні СНД.

3.5. У рядках 302 – 304 загальний обсяг реалізованої інноваційної продукції поділяється на:

3.5.1. У рядку 302 "продукція, що зазнала суттєвих технологічних змін або заново упроваджена" вказується обсяг реалізованої продукції, що зазнала значних технологічних змін або заново упроваджена протягом останніх трьох років. Для даної продукції сфера використання, експлуатаційні характеристики, ознаки, конструктивне виконання, а також склад використаних матеріалів і компонентів нові або в значній мірі відрізняються від експлуатаційних характеристик, ознак, конструктивного виконання продукції, що виготовлялась раніше. Визначення такої продукції відповідає поняттю технологічно нової продукції у складі продуктивних інновацій, наведеному в загальних положеннях цієї Інструкції. Така продукція, як правило, базується на принципово нових технологіях або на поєднанні традиційних технологій у новому застосуванні.

3.5.2. У рядку 303 "вдосконалена продукція" наводиться реалізована продукція, вдосконалена протягом останніх трьох років. До неї належить традиційна продукція, параметри якої в значній мірі вдосконалені або модифіковані. Визначення даної продукції відповідає поняттю вдосконаленої продукції у складі продуктивних інновацій, наведеному в загальних положеннях цієї Інструкції.

3.5.3. У рядку 304 "інша інноваційна продукція" зазначається інша інноваційна продукція, виробництво якої базується на упровадженні нових чи значно вдосконалених виробничих методів, які передбачають застосування нового виробничого устаткування, нових методів організації виробництва чи їх сукупності. Як правило, це стосується продукції, що вже випускається на підприємстві. Визначення даної продукції відповідає поняттю процесових інновацій, наведеному в загальних положеннях даної Інструкції. Крім того, до даної категорії належить продукція, що заснована на запозиченому передовому досвіді (комерційні таємниці, угоди на придбання технологій тощо).

3.6. Сума даних рядків 302 – 304 дорівнює даним рядка 301.

3.7. У рядку 305 "Обсяг реалізованої промислової продукції (робіт, послуг) у відпускних цінах підприємств без ПДВ, акцизного збору та інших непрямих податків (оборот)" наводиться обсяг реалізованої за період з початку року промислової продукції, виконаних робіт, послуг.

3.8. У рядку 306 "Кількість впроваджених інноваційних видів продукції, найменувань" зазначається кількість впроваджених у виробництво у звітному періоді інноваційних видів продукції, визначення якої відповідає поняттю технологічно нової або вдосконаленої продукції у складі продуктивних і процесових інновацій, наведеному в загальних положеннях цієї

Інструкції. Інноваційна продукція вважається впровадженою, якщо відпрацьовані конструкторська і технологічна документація, технологічне устаткування, необхідне для виробництва цієї продукції, організовано виробництво її згідно з розробленим технологічним процесом, технічна характеристика виробів, що випускається, повністю відповідає заданим.

3.9. У рядку 307 "з неї види машин, устаткування, приладів, апаратів тощо" наводиться кількість впроваджених у виробництво інноваційних видів машин, устаткування, приладів, апаратів тощо.

4. Кількість придбаних (переданих) підприємством нових технологій (технічних досягнень), впровадження у виробництво нових технологічних процесів

4.1. У рядку 401 "Придбано (передано) нових технологій – усього" зазначається загальна кількість придбаних (графа 1) та переданих (графа 4) підприємством за період з початку року нових технологій чи окремих технічних досягнень.

4.2. У графах 2 і 5 вказується, відповідно, кількість придбаних та переданих технологій за межами України, у графі 3 – з них у країнах СНД, у графі 6 – у країні СНД.

4.3. У рядках 402 – 409 кількість придбаних (переданих) технологій розподіляється за формами придбання (передання). Дані рядка 401 мають дорівнювати сумі даних рядків 402 – 409 за всіма графами.

4.4. Щодо кожної придбаної (переданої) технології вказується лише один спосіб придбання (передавання) Наприклад, якщо технологія придбана (передана) у формі закупівлі (продажу) устаткування разом з комерційною таємницею, то дані наводять тільки в рядку 408 "придбання (передання) устаткування".

4.5. У разі придбання технології дані вказуються незалежно від джерела надходження – від юридичних або фізичних осіб.

4.6. У рядку 402 "ліцензії, ліцензійні договори на використання об'єктів права промислової власності" наводиться кількість придбаних (переданих) технологій за ліцензіями, ліцензійними договорами на використання об'єктів права промислової власності.

4.7. У рядку 403 "придбання виключних майнових прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки" вказується кількість придбаних (переданих) технологій за договорами про придбання (передання) виключних майнових прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки.

4.8. У рядку 404 "комерційні таємниці, угоди на придбання (передання) технологій тощо" наводиться кількість придбаних (переданих) технологій, що придбаються (передаються) у розукомплектованому вигляді.

4.9. У рядку 405 "результати досліджень і розробок" вказується кількість технологій як результатів виконання науково-технічних робіт, придбаних (переданих) підприємством.

4.10. У рядку 406 "одержання (передання) технологій у складі наданих інвестицій" наводиться кількість технологій, отриманих (переданих) у складі наданих інвестицій.

4.11. У рядку 407 "лізинг" вказується кількість придбаних (переданих) технологій на умовах оренди виробничого устаткування і супутніх технологій.

4.12. У рядку 408 "придбання (передання) устаткування" наводиться кількість придбаних (переданих) технологій разом з устаткуванням.

4.13. У рядку 409 "інші" вказується кількість інших, не врахованих в рядках 402 – 408, форм придбання (передачі) технологій.

4.14. У рядку 410 "Впроваджено у виробництво нових технологічних процесів – усього" наводиться кількість впроваджених у виробництво у звітному періоді нових технологічних процесів, у яких застосовуються нові або значно вдосконалені методи виробництва. Ці методи можуть бути пов'язані із заміною обладнання, змінами в організації виробництва або поєднувати такі зміни і можуть базуватись на нових науково-технічних рішеннях. Такі методи можуть бути призначені для виготовлення технологічно нової або поліпшеної продукції, виготовлення якої неможливе у разі застосування звичайних методів, або для значного підвищення ефективності виробництва традиційної продукції, продуктивності праці та поліпшення якості продукції, зниження витрат на її виготовлення, комплексне використання сировини, матеріалів, палива, енергії тощо.

4.15. У рядку 411 "з них маловідходних, ресурсозберігаючих" наводиться кількість впроваджених у виробництво маловідходних, ресурсозберігальних технологічних процесів.

5. Довідка

5.1. У рядку 503 "Середньооблікова чисельність штатних працівників основної діяльності" вказуються дані про середньооблікову чисельність штатних працівників основної діяльності.

5.2. Середньооблікова чисельність штатних працівників основної діяльності визначається відповідно до Інструкції зі статистики кількості працівників, затвердженої наказом Державного комітету статистики України від 28.09.2005 № 286, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 30.11.2005 за № 1442/11722.

5.3. У рядку 504 "Середньооблікова чисельність працівників науково-дослідних, проектно-конструкторських підрозділів підприємства" вказуються дані про середньооблікову чисельність штатних працівників науково-дослідних, проектно-конструкторських підрозділів підприємства, які виконують наукові дослідження і розробки на постійній основі.

6. Результати інноваційної діяльності

6.1. Розділ 6 заповнюють тільки інноваційно активні підприємства, тобто підприємства, які здійснювали інновації протягом останніх трьох років.

6.2. У даному розділі підприємству пропонується проаналізувати вплив результатів інноваційної діяльності, що здійснювалася протягом останніх трьох років, на розвиток підприємства.

6.3. У рядках 601 – 613 щодо кожного з перелічених основних результатів інноваційної діяльності в залежності від їхнього впливу на розвиток підприємства проставляються "так", – якщо інноваційна діяльність вплинула на розвиток підприємства, або "ні", – якщо не вплинула.

7. Фактори, що стримують інновації

7.1. Розділ 7 заповнюють підприємства незалежно від того, здійснювали вони інноваційну діяльність протягом року чи ні.

7.2. У даному розділі позначаються фактори, що перешкоджали інноваціям, сповільнювали інноваційні процеси на підприємстві протягом останніх трьох років. Ці фактори можуть бути причиною як загальної інноваційної бездіяльності організації, так і причиною стримування чи передчасного завершення конкретних інноваційних проектів.

7.3. У рядках 701 – 714 щодо кожного з перелічених факторів, що могли (чи не могли) перешкоджати здійсненню інновацій на підприємстві протягом останніх трьох років, проставляються "так", – що вказані причини перешкоджали здійсненню інновацій, чи "ні", – якщо не заважали.

Зміст

Вступ	3
1. Загальні положення	4
2. Завдання для самостійної роботи студентів	19
2.1. Питання до самопідготовки з навчальної дисципліни	19
2.2. Тести з навчальної дисципліни	20
2.3. Задачі для самостійної роботи з навчальної дисципліни	49
2.4. Індивідуальна робота студентів	61
Рекомендована література	62
Додатки	69

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни
"ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК
ПІДПРИЄМСТВА"**

**для студентів спеціальності 8.03060101
"Менеджмент організацій і адміністрування"
денної форми навчання**

Укладачі: **Коюда Віра Олексіївна**
Басова Олена Сергіївна

Відповідальний за випуск **Гриньова В. М.**

Редактор **Шаповал Г. В.**

Коректор **Мартовицька-Максимова В. А.**

План 2012 р. Поз. № 172.

Підп. до друку Формат 60 x 90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.

Ум.-друк. арк. 5,5. Обл.-вид. арк. 6,88. Тираж прим. Зам. №

Видавець і виготівник — видавництво ХНЕУ, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*

**Методичні рекомендації
до виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни
"ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК
ПІДПРИЄМСТВА"
для студентів спеціальності 8.03060101
"Менеджмент організацій і адміністрування"
денної форми навчання**